

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je li-
skal v tiskarni »Dobardoba
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužnji Evropi.

primorski

dnevnik

OSREDNJA KNJILNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P. P. 132
66001 KOPER

7096 AA
60100200

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 155 (12.187)

Trst, četrtek, 18. julija 1978

V zunanjetrgovinski komisiji senata

Odobrena sporazuma o ribolovu in listah

Gerbčeva o zamudah pri zaščiti Slovencev

BOJAN BREZIGAR

RIM — Senatna komisija za zunanjo trgovino je včeraj odobrila besedilo zakona za ratifikacijo italijansko - jugoslovanskega sporazuma o ribolovu v Tržaškem zalivu in izmenjavi pisem o listah C in D tržaškega sporazuma o maloobmočnem prometu ter ustanovitve mešana vladne komisije za gospodarsko sodelovanje in za trgovske izmenjave ob meji.

Gre, kot znano, za dve ločeni vprašanji; prvo zadeva znani »pravokotnik« v Tržaškem zalivu, kjer je dovoljen ribolov tudi italijanskim ribičem, kljub temu da je del pravokotnika v jugoslovanskih teritorialnih vodah, in pa za posodobitve seznamov blaga, ki ga je moč uvoziti oziroma izvoziti po tržaškem avtonomnem računu.

V razpravo o teh predlogih je posegla senatorka Jelka Gerbec, ki je poudarila pomen, da pride končno do ratifikacije teh tako važnih dokumentov, ki zadevajo gospodarsko stvarnost Trsta in dežele, še zlasti je poudarila pomen ustanovitve me-

šane komisije, ki bo lahko sproti spreminjala sezname trgovine po avtonomnem računu, glede na dejanske potrebe tržišča. Ta sporazum predstavlja vsekakor nadaljnji korak pri uresničevanju določil osimskega sporazuma, nerešeni pa ostajajo še številni aspekti tega sporazuma.

Na gospodarskem področju je treba tako pospešiti uresničitev mešanih gospodarskih pobud, ki bodo nastale namesto proste industrijske cone na Krasu.

Nerešeni so tudi nekateri drugi aspekti s področja kulture in socialnega varstva, končno pa so nerešeni tudi problemi v zvezi z zaščito slovenske manjšine v Italiji. Tu je sen. Gerbčeva poudarila, da je bilo že takoj po podpisu osimskega sporazuma zagotovljeno, da bo slovenska manjšina primerno zaščitena, postopek pa teče zelo počasi. Sedaj so v teku avdicije, ki so zelo koristne, vendar pa predstavljajo šele priprave na parlamentarni postopek, ki se dejansko že poldrugo leto ni premaknil z mrtve točke. Minilo je tudi že 7 mesecev, odkar je vlada zagotovila, da

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Vozla televizije in krajevnih uprav pogojujeta

Craxi grozi celo z vladno krizo ob vrhu tajnikov strank večine

RIM — Danes zjutraj in jutri je na vrsti vrh med tajniki vladnih strank, drevi pa vmes tajno glasovanje v poslanski zbornici o ustavnosti dekreta za zasebno televizijo. Preverjanje se torej odvija v zelo živnem vzdušju. Sam Craxi precej odkrito grozi z vladno krizo. Njegov namen je jasen: priti res do tega, da nasledi samemu sebi, z drugo Craxijevo vlado, ki naj traja vsaj še eno leto. Toda KD, ki se ni naključno uprla preosnovi ali spremembam v vladi, rajši odlaga vse na jesen, hkrati pa dviguje ceno, tako glede vprašanja radija in televizije, kot glede uprav v velikih mestih. Preverjanje se torej odvija na osnovi merjenja moči med demokrščjani in socialisti pri razdelitvi oblasti.

Po celodnevni sestanki z De Mito, Piccolijem in Donat Cattinom je demokrščanski podpredsednik vlade Forlani sprožil ultimat KD: če ne bo jasnega odgovora o krajevnih upravah, se preverjanje ne bo sklenilo. KD torej zahteva petstrankarske uprave vsaj v vseh velikih mestih. Na nasprotni strani se skušajo socialisti upirati. V današnjem glasilu PSI odgovorni za krajevne uprave Pillitteri ponavlja svoje pogoje za sporazum: zlasti ublažitev oblasti centralne vlade, v bistvu omilitve demokrščanskih pretenzij.

Preverjanje je vsekakor postalo nevarnejše za vladni obstanek. Na to opozarjajo tudi republikanci, ki bi se pa radi izognili krizi. »Vladna kriza na dvojnem vozlu RAI - TV in krajevnih uprav, piše njihovo glasilo, bi ne bila le kriza v temi, ampak kriza meštarskega značaja. PRI kot vedno poudarja pomen finančne ozdravitve za vlado, ki da »lahko izvaja še pomembno vlogo«. Če bi se pa zavedel, da se kriza pripravlja na temah podvladja, bi krizo sprožili kar sami.

V ozadju ostaja medtem »veleprogram«, ki ga je Craxi izročil tajnikom vladnih strank. V teoriji bi moral biti v središču današnjega in jutrišnjega vrha, v resnici pa vprašanja televizije in krajevnih uprav pogojujeta vsako splošno pogajanje. Jasno pa je, da KD ne bo dala blagoslova triletju socialističnega predstava vlade, ki ga je PSI jasno zahteval. Če bodo pa prešli to čer je verjetno, da bodo postala vprašanja gospodarske ozdravitve spet aktualna jeseni, na novem gospodarjanju. Za sedaj kaže, da ne bodo niti podražili bencina niti vzpostavili davka na premoženja.

Situacija je torej za sedaj zelo nejasna. Na koncu bo verjetno prevladala logika odložitve. Včeraj so se vladni zavezniki sicer dogovorili za uprave v Piemontu, toda Forlani je dal jasno razumeti, da hoče KD spet vzpostaviti svojo premoč znotraj vlade. R. G.

V senatu spet avdicije o zaščitnem zakonu

RIM — V torek bo ožji odbor senatne komisije za ustavna vprašanja nadaljeval z avdicijami v zvezi s pripravami zakona za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Odbor bo zasljal pet organizacij, oziroma skupin, ki so zaprosile za avdicije, in sicer delno vodstvo organizacije Lega democratica, skupino italijanskih in slovenskih planincev, Zvezni odbor za manjšine v Italiji CONFEMILI, slovenske univerzitetne docente in organizacijo staršev. Z avdicijami bi morali nadaljevati naslednji torek, to je 30. julija, ko naj bi zaslišali ostale organizacije, ki so vložile prošnje do 30. junija. (bbr)

Starega generala Jepiševa zamenjal mlajši Lizičev Preokret v političnem vodstvu oboroženih sil Sovjetske zveze

DANILO SLIVNIK

MOSKVA — Po številnih kadrovskih zamenjavah v partiji in vladi (samo v zadnjem tednu so zamenjali štiri zvezne ministre) je plima sprememb zajela tudi sovjetski vojaški vrh. Svoj položaj je zapustil general armije Aleksej Jepišev, ki je bil več kot dvajset let na čelu politične uprave v sovjetskih oboroženih silah, njegovo mesto pa je prevzel Aleksej Lizičev, 57-letni generalpolkovnik, ki je do sedaj skrbel za politične zadeve v sovjetskih vojaških odredih stacioniranih v Vzhodni Nemčiji.

Odhod Jepiševa je med tukajšnjimi opazovalci sunkovito preusmeril pozornost na sovjetsko generaliteto, ki je bila v zadnjih tednih nekoliko izključena iz tukajšnjih političnih dogajanj, saj je vsa pozornost veljala kadrovske spremembe v partiji in vladi. Toda to je bil le navidezni »mir«, kajti sovjetske vojaške strukture so preveč pomemben element politične stabilnosti v deželi, da bi se jih procesi, ki jih je začelo novo kremelsko vodstvo v partiji in drugih strukturah oblasti, lahko izognili. Zato je bilo le vprašanje, kdaj bo novo vodstvo sprožilo proces kadrovske obnove tudi v najvišjem vojaškem vrhu in kakšne bodo ob tem reakcije sovjetskih generalov in maršalov.

Za sedaj sicer ni povsem jasno ali je general Jepišev odšel po svoji želji ali pa so ga upokojili, tako kot že mnoge druge v zadnjih tednih. Toda dejstvo je, da je sovjetski vojaški vrh zapustil človek, ki je imel do sedaj po neformalni hierarhiji tretji najbolj vplivni položaj (takoj za ministrom obrambe in načelnikom generalnega štaba). Pri tem so k nejasnosti veliko prispevali tudi v samem ministrstvu obrambe, kajti včeraj, ko so novico potrdili, so dejali, da je odšel na »novo dolžnost«, v zadnjih treh dneh pa je bilo slišati, da namerava v pokoj zaradi zdravstvenih razlogov (star je 77 let).

Temperaturo je pri tem po svoje dvignilo tudi glasilo sovjetskih oboroženih sil Krasnaja zvezda, ki je v včerajšnjem uvodniku na debelo zapisalo, da velja »vse tisto, kar se v tem trenutku nanaša na partijske kadre, tudi za vojsko«, saj je dalo s tem jasno vedeti, da bodo nove zahteve slej ko prej pripeljale tudi do sprememb v vojaških vrstah. Kot je slišati, je bil to tudi eden od razlogov, da je pretekli teden novi partijski šef Mihail Gorbačov odpotoval v Minsk, kjer se je sestel s tamkajšnjim armadnim poveljstvom in zbranim generalom in oficirjem povedal, da je treba »odgovornost, iniciativnost in doslednost« uveljaviti tudi v oboroženih silah.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ob sodelovanju 17 evropskih držav V Parizu prvo zasedanje za uresničitev »EUREKA«

PARIZ — Včeraj popoldne se je začel prvi »plenarni« sestanek 17 držav, ki želijo sodelovati pri projektu »EUREKA«, s katerim bi po Mitterrandovem predlogu Evropa ujela zaostanek za ZDA in Japonsko v visoki tehnologiji. Te misli je Mitterrand ponovil tudi včeraj, obenem je poudaril, da je sedaj edina skrb, nakazati finančna sredstva za uresničitev tega projekta. Napovedal je tudi, da je Francija že nakazala eno milijardo frankov. Ministri za zunanje zadeve in za znanost dvanajstih držav EGS ter Avstrije, Finske, Norveške, Švedske in Švice pa naj bi točneje določili okvire tega projekta.

V Parizu ne skrivajo presenečenega zadovoljstva, da je načrt »tehnološko združene Evrope«, ki je bil aprila komaj kaj več od zamisli, tako naglo pognal korenine. Ni dvoma, da je — poleg evropskih težnj Mitterrandove vladavine — dala spodbudo tej »evropski profioenzivi« Reaganova strateška obrambna pobuda (S

DI) in ogromna sredstva 26 milijard dolarjev za uresničitev te »vojne zvezde«. Obenem je spodbudno, da je k francoskemu načrtu pristopila tudi Norveška, ki je članica NATO, predvsem pa nevtralne države Avstrija, Švedska, Švica in Finska.

Nekateri viri v Parizu omenjajo tudi zanimanje, ki ga je pokazala neuvrščena (in socialistična) Jugoslavija med obiskom predsednika parlamenta Louisa Mermaza v Beogradu. Prav tako navajajo imena številnih zahodnoevropskih podjetij, ki so že napovedala sodelovanje za skupno izdelavo velikih računalnikov, laserskega prenosa, avtomatizirne izdelave sestavljenih vezij itd., v bistvu pomeni pristop k francoskemu načrtu.

Včeraj je tudi britanska vlada precej zgovorno povedala, da ji je »EUREKA« bližja od Reaganove vojne zvezde. Italijanski minister Andreotti pa je bolj previden in poudarja, da ne bi smel biti evropski načrt neke vrste nadomestilo za ameriški SDI.

Naposled tudi podpredsednik Bush na obisku pri Reaganu v bolnišnici

WASHINGTON — Tudi včeraj se je ameriški predsednik Ronald Reagan zbudil dobro razpoložen, potem ko je prespal »svojo najboljšo noč« po sobotni operaciji zaradi raka na črevesju. Kmalu potem je sprejel podpredsednika Georgea Busha, ki je po obisku povedal časnikarjem, da je bil naravnost presenečen nad izredno dobrim stanjem, v katerem je videl Reagana.

Dejal je, da mu je sam ameriški predsednik prišel naproti in da sta se nato sede pogovorila o tekočih političnih zadevah. Poudaril je, da je bil Reagan dobro poučen o političnem položaju, »kakor da bi se srečala na običajnem sestanku v ovalni pisarni v Beli hiši«.

S svojim obiskom v vojaški bolnišnici v Bethesda blizu Washingtona,

kjer je Reagan na zdravljenju pa najbrž tudi s svojimi izjavami o njem je Bush vsaj delno skušal utišati govorice, po katerih naj bi bil v slabih odnosih z ameriškim predsednikom oziroma z glavnim tajnikom Bele hiše Donaldom Reaganom, ki ga v boleznih praktično nadomešča, medtem ko bi to pritlikalo podpredsedniku.

O zdravstvenem stanju Ronalda Reagana je včeraj, kot običajno, poročal glasnik Bele hiše Larry Speakes. Med drugim je povedal, da so predsedniku sneli dihalne cevi iz nosa, kar naj bi ga razveselilo kot »božič sredi julija«. Speakes je nadalje povedal, da Reagan ni spremenil svojih načrtov za bodočnost, in da se namerava ne samo sestati z Gorbačovom novembra v Ženevi, ampak tudi s kitajskim predsednikom Li Xianianom 23. julija v Washingtonu.

CGIL - CISL - UIL enotno proti komisarju za INPS

RIM — Po včerajšnjem informalnem srečanju sindikalnega vodstva (Lama, Benvenuto, Marini Del Turco in Veronese) z ministrom za delo in socialno skrbstvo De Michelisom je CGIL - CISL - UIL izdala enoten dokument, v katerem odločno zavrača možnost, da bi na INPS poslali komisarja. Še več, sindikati zavračajo nedavne De Michelisove trditve o krivdi upraviteljev INPS zaradi sedanega ogromnega deficita. V 31.000 milijard lir, ki jih mora država plačati INPS zaradi fiskalizacije socialnih dajatev in drugih postavk. Od preostalih 19.027 milijard lir je to le del tistega, ki bi morala država dati ustanovi, za njene izdatke, ki bi jih morala poravnati država.

Sindikati so torej vrnili milo za drago, saj je iz njihovih številk razvidno, da je država še večji dolжник kot zasebni delodajalci. Težave INPS niso torej rezultat slabega in zbirokratiziranega vodstva, kljub temu da je ta obtožba precej točna, temveč je vsega kriva država, ki že 7 let zavlačuje reformo in nalaga za INPS nove in nove obveznosti.

ZIS o pogovorih Planinc - Gorbačov

BEOGRAD — Predsednica ZIS Milka Planinc je včeraj seznanila ZIS z obiskom v Sovjetski zvezi in pogovorih, ki jih je vodila z generalnim sekretarjem sovjetske partije Mihailom Gorbačovom, predsednikom ministrskega sveta Nikolajem Tihonovom in drugimi sovjetskimi osebnostmi. ZIS je ocenil, da sta obisk in pogovori o odnosih med državama in mednarodnih vprašanjih, ki so potekali v vzdušju tradicionalnega prijateljstva in odprtosti, pomemben prispevek k nadaljnemu razvoju odnosov in sodelovanja med državama.

Obojestransko so med obiskom ocenili, da je dala beograjska deklaracija trdne temelje stabilnim jugoslovansko-sovjetskim odnosom in dobiti narodov obeh držav, miru in socializmu. Še posebej so opozorili na pomembne rezultate ekonomskega sodelovanja in da obstajajo še številne ugodne možnosti za nadaljnji razvoj in razširitev na dolgoročnih temeljih. V interesu obeh je, da se to obogati z višjimi oblikami sodelovanja, kooperacije in specializacije. Ustrezne zvezne organe so zadalžili, da sprejmejo ustrezne ukrepe, da bi uresničili sklepe, sprejete med nedavnim obiskom predsednice ZIS v SZ. (dd)

● Odobrena

NADALJEVANJE S 1. STRANI

bo predložila svoje zakonsko besedilo, a tega še ni storila. Sen. Gerbčeva je torej poudarila, da je skrajni čas, da ta postopek steče in da se mora razprava tudi čimprej zaključiti. Ob koncu je sen. Gerbčeva še opozorila na potrebe italijanske narodnosti v Jugoslaviji ter poudarila, da bi bilo treba nakazati večja sredstva za razvoj italijanske manjšine ter da bi bilo treba razširiti sodelovanje, ki se sedaj odvija izključno prek tržaške Ljudske univerze, tudi na druge kulturne in znanstvene ustanove. V zvezi s celovito oceno italijansko - jugoslovanskega sodelovanja pa je sen. Gerbčeva poudarila potrebo po preverjanju uresničevanja osimskih sporazumov, da bi parlament razpolagal s podatki o tem, kaj je bilo že uresničeno in kaj ne.

V imenu vlade je nato spregovoril podtajnik v zunanem ministrstvu Fioret, ki je zagotovil, da je vlada zelo pozorna za vprašanja, ki jih je nakazala senatorka Gerbčeva, ter še zlasti poudaril, da si vlada vztrajno prizadeva za rešitev problemov Italijanov v Istri po poti pogajanj in stalnih stikov z jugoslovansko vlado, kar je edini način za reševanje medsebojnih problemov.

BOJAN BREZIGAR

● Preokret

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Položaj v najvišjem sovjetskem vrhu se je tako močno spremenil, saj je z odhodom Jepiševa odšel še zadnji član »velike trojke«, ki je prevladovala v vojaški hierarhiji v zadnjih letih. Lani septembra so namreč v Kremlju odstavili dolgoletnega načelnika generalnega štaba Nikolaja Ogarkova, ki je dolgo veljal za glavnega stratega sovjetskih oboroženih sil, decembra pa je umrl marsal Dmitrij Ustinov, ki je bil nesporni šef sovjetske vojske in obenem tudi eden od najbolj vplivnih članov kremeljskega političnega vodstva.

Povsem mogoče je, da mislijo v Kremlju na novo oblikovati najvišje vojaško vodstvo, saj je sedaj vojska praktično ostala brez svojega neposrednega zastopnika v najvišjem političnem vrhu. Z odstopom Grigorija Romanova, ki je odgovarjal za vojno industrijo, je namreč vojska pred dvema tednoma izgubila še svojega zadnjega predstavnika v politbiroju CK KP SZ, kajti njegov naslednik Lev Zajkov ni član tega partijskega telesa, tako kot to ni niti novi obrambni minister Sergej Sokolov.

DANILO SLIVNIK

Kljub neuspehu drugega kroga pogovorov so v Washingtonu optimisti Ameriški pogled na razorožitvena pogajanja med SZ in ZDA v Ženevi

NEW YORK — Predstavnik ameriške administracije sicer niso zadovoljni z rezultati pravkar končanega drugega kroga ženevskih pogajanj med obema velikima silama, ker se po njihovem mnenju Sovjetska zveza ni hotela pogajati o konkretnem zmanjšanju jedrskega orožja, vendar pa izražajo prepričanje, da bi tretji krog pogajanj, ki se bo začel 19. septembra, lahko prinesel določen napredek.

Tiskovni predstavnik ameriškega predsednika Larry Speakes je izjavil, da je sovjetska delegacija na pogajanjih zadnje minute drugega kroga pogajanj pojasnila nekatere nove ideje o zmanjšanju jedrske oborožitve. Ameriški predstavniki niso pojasnili vsebine novih sovjetskih predlogov, vendar ameriški komentatorji sodijo, da gre za predlog »o 25 in več odstotnem zmanjšanju jedrske oborožitve«, kot se je v pogovoru za sovjetsko tiskovno agencijo TASS izrazil vodja sovjetskih pogajalcev Viktor Karpov. Vendar Sovjetska zveza uradno še vedno vztraja pri tem, da se mora Reaganova administracija, če hoče, da bo v Ženevi prišlo do kakršnega koli napredka, odpovedati izdelavi tako imenovanega vesoljskega orožja. Na neuradnih pogovorih pa naj bi člani sovjetske de-

legacije pred dnevi prvokrat omenili možnost, da bi obe veliki sili lahko nadaljevali s teoretičnimi in laboratorijskimi raziskavami vesoljskega orožja, prepoved pa bi veljala za poskuse praktične izdelave tega orožja. Ameriške obveščevalne službe trdijo, da se z raziskavami tako imenovanega vesoljskega orožja že nekaj let ukvarjajo tudi sovjetski znanstveniki. Po trditvah ameriških predstavnikov Sovjetska zveza na ženevskih pogovorih ni prišla na dan z nobenimi novimi konkretnimi predlogi o zmanjšanju jedrske oborožitve. Sovjetska zveza naj bi na primer predlagala, da lahko vsaka od obeh velikih sil zadrži 50 odstotkov od sedanjega jedrskega potenciala, vendar pa naj bi se vzdržala vsake konkretne razprave o zmanjšanju posameznih tipov jedrskega orožja.

Neglede na neuspeh drugega kroga ženevskih pogajanj in sedanje bolezniti ameriškega predsednika Reagana, pa se nadaljujejo priprave na napovedano jesensko srečanje med najvišjima voditeljema obeh velikih sil. V Washingtonu so tudi z zadovoljstvom sprejeli čestitko z željami za hitro okrevanje, ki jo je ameriškem predsedniku poslal sovjetski voditelj Mihail Gorbačov. V zvezi s tem nekateri ameriški komentatorji poudarjajo,

da bo Sovjetska zveza verjetno izkoristila bolezniti predsednika Reagana v svoj prid. Tisto, kar je ameriški tisk leta in leta očital Sovjetski zvezi, namreč, da ima staro in bolešno vodstvo, velja sedaj za Združene države Amerike, medtem ko ima Sovjetska zveza relativno mladega in dinamičnega voditelja, pišejo ameriški komentatorji.

Medtem so se v Washingtonu včeraj zbrali ameriški in sovjetski znanstveniki, ki so v trenutkih boljših odnosov med velikima silama pred desetimi leti sodelovali pri skupnem vesoljskem projektu Apollo - Sojuz. Vodilni znanstveniki obeh strani izjavljajo, da bi podoben projekt lahko ponovili v prvih letih prihodnjega stoletja. Predstavnik NASA James Beggs je izjavil, da bi bila ena od možnosti za obuditev skupnega vesoljskega programa skupen polet na Mars. Vendar pa bi bilo za takšen projekt potrebno vzpostaviti dolgoročno sodelovanje, saj bi morali zgraditi povsem nove in tehnično mnogo bolj zahtevne vesoljske ladje, kot so sedanje. Sovjetska zveza sicer načrtuje, da bo 1988. ali 1989. leta poslala na Mars satelit, Združene države Amerike pa leto kasneje.

UROŠ LIPUŠČEK

Izjava Milke Planinc za Journal-Export

Ugoden razvoj odnosov med EGS in Jugoslavijo

BEOGRAD — Predsednica ZIS Milka Planinc je za posebno izdajo časnika Journal - Export, posvečeno EGS, izjavila, da se gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in EGS pozitivno razvija. Kot predvideva sporazum o sodelovanju, da bi razširili in poglobili gospodarske vezi na številnih področjih, tako sta si tudi obe strani v resnici prizadevali, da bi sodelovanje razširili in uresničili tudi na tistih področjih, na katerih odnosi niso bili dovolj razviti.

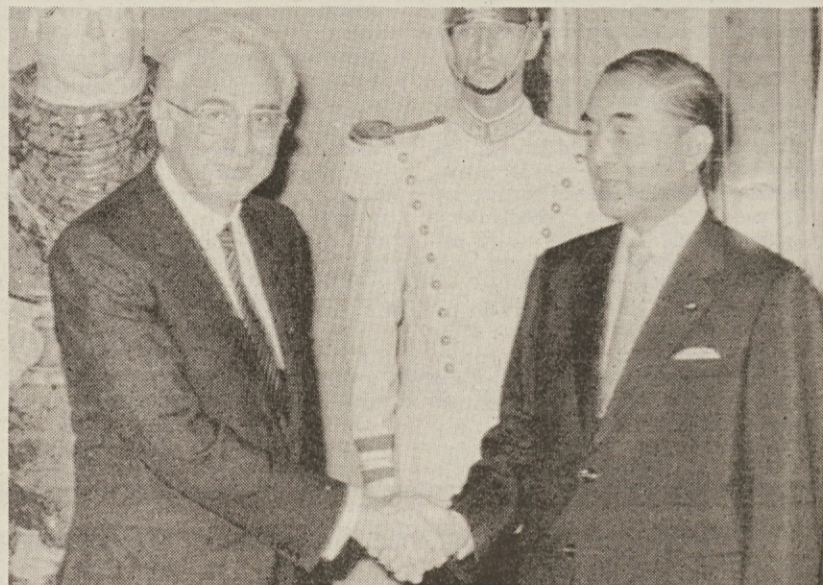
Ko je govorila o trgovinski menjavi med Jugoslavijo in Skupnostjo v preteklem letu, je predsednica ZIS poudarila, da so dosegli večjo uravnoteženost izvoza in uvoza, kljub temu pa je ocenila, da bi se lahko trgovinsko sodelovanje v prihodnje raz-

vijalo v še večjem obsegu, kar je v interesu obeh strani.

Milka Planinc je omenila tudi vprašanje večje odprtosti tržišča EGS za izvoz jugoslovanskih izdelkov, še posebej kmetijskih proizvodov, ki se soočajo s številnimi ovirami. Priprčana sem, je dejala, da bo Skupnost pozorna na to pri podaljšanju trgovinskega dela sporazuma, ki se je iztekel 1. julija letos.

Jugoslavija se dolgoročno zavzema za uresničitev širšega in intenzivnejšega sodelovanja s svetom, je poudarila predsednica ZIS in dodala, da bodo spremembe v zakonu o vlaganjih tujih podjetij v jugoslovanske organizacije združenega dela omogočile gospodarstvenikom EGS večje naložbe in prenos sodobne tehnologije v Jugoslavijo. (dd)

Nakasone pri Cossigi

Japonski premier Nakasone se je včeraj sestal s predsednikom obeh vel italijanskega parlamenta, sprejel ga je papež Janez Pavel II., sestal pa se je tudi s predsednikom republike Cossigo (Telefoto AP)

Iz Marzabotta na Dunaju

Osemindeset otrok iz Marzabotta, vasi v Emiliji - Romagnu, v kateri so nacisti med drugo svetovno vojno izvedli množični pokol, je prispelo na počitnice v Dunajski gozd pri avstrijskem glavnem mestu, kamor so bili povabljeni v znak sprave in prijateljstva (Telefoto AP)

Ohrabrujoči podatki v Jugoslaviji o proizvodnji, izvozu in turizmu

BEOGRAD — Jugoslovanski izvoz je bil junija letos za 30 odstotkov večji kot v enakem mesecu lani — znašal je 994,56 milijona dolarjev. Obenem so v tem mesecu porabili za nakupe v tujini več kot milijardo 16 milijonov dolarjev. Predstavnik zveznega zavoda za statistiko so povedali, da je pokritost uvoza z izvozom s 87 odstotkov junija lani »poskočila« na 98 odstotkov junija letos. Ti podatki so po neugodnih zunanjetrgovinskih rezultatih v začetku letošnjega leta kar ohrabrujoči.

V celotnem minulem polletju je izvoz narasel za 4 odstotke, vrednost blaga, ki so ga v tem obdobju uspeli plasirati na tuje tržišče pa znaša 4 milijarde 802 milijona dolarjev. V tem času je Jugoslavija uvozila za

5 milijard 719 milijonov dolarjev. Približno dve tretjini izvoza je bilo uresničeno na konvertibilnem tržišču, prodaja blaga v industrijsko razvite in socialistične države je narasla, medtem ko se je izvoz v države v razvoju zmanjšal kar za 14 odstotkov.

V prvih šestih letošnjih mesecih se je industrijska proizvodnja povečala za 2,9 odstotka v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, junijska proizvodnja pa je bila glede na mesečno povprečje v preteklem letu večja za 4,8 odstotka.

Statistika je potrdila tudi poročila o večjem številu turistov: junija so zabeležili 12,6 milijona nočitev, od tega 5,4 milijona domačih in 7,2 milijona tujih gostov. V primerjavi z enakim mesecem lani je to kar za 18 odstotkov več. (dd)

V Jugoslaviji kmalu v obtoku novi kovanci

LJUBLJANA — V prihodnjih dneh v Jugoslaviji pričakujejo, da se bodo v obtoku pojavili obljubljeni kovanci za 20, 50 in 100 dinarjev, ki bodo izpodrinili sedanje bankovce teh vrednosti.

Kovanci, ki bodo narejeni iz 60 odstotkov bakra, 20 odstotkov cinka in 19 odstotkov niklja, bodo občitno lažji od starih iz serije leta 1965. Tako bo na primer novih 100 dinarjev težkih le 8,7 grama. Eden izmed razlogov za uvedbo novih kovancev večjih vrednosti je tudi zahteva PTT organizacij, ker je z inflacijo, ki je drastično zmanjšala vrednost starih kovancev za 2, 5 in 10 dinarjev, postalo skoraj nemogoče medkrajevno, kaj šele mednarodno telefoniranje iz avtomatskih telefonskih govornic. (dd)

V današnjem svetu, s hitrim industrijskim razvojem in z rastočo potrebo po energiji, postaja energetski problem ena najvažnejših točk vsake gospodarske politike. Premog je kot energetski vir že zastarel, zaloge nafte kopnijo, naravni plin ne zadošča: človeštvo torej potrebuje alternativne vire energije, med katerimi je prav gotovo najpomembnejša jedrska energija.

Čprav bo jedrska energija verjetno v bodoče najbolj rabljen vir energije, se mnogi že ob sami besedi »jedrski reaktor« zgrozijo, včasih upravičeno, včasih neupravičeno; in tudi kdor odobrava izgradnjo takih reaktorjev bi bil verjetno drugačnega mnenja, ko bi tak objekt zgradili v bližini njegove hiše. A, tako ali drugače, je energija potrebna in število jedrskih central se iz leta v leto veča.

Zanimivo je, da se na tem področju evropske države enakovredno kosajo z ZDA, Japonsko in Sovjetsko zvezo. Naj navedemo nekaj podatkov: 31. decembra lanskega leta je bilo v ZDA 86 uporabnih jedrskih central, na Japonskem 31,

S projektoma »Jet« in »Net« za izkoriščanje fuzije Evropa v prednosti pri razvoju energije iz jedrskih reaktorjev

v ZRN 19, v Franciji 41, v Veliki Britaniji 32, na Švedskem 10, v Švici in Belgiji po 5, v Italiji 3, na Nižozemskem 2. Ob istem datumu so gradili 44 central v ZDA, 11 na Japonskem, 21 v Franciji, 7 v ZRN, 10 v Veliki Britaniji, 4 v Italiji in po dve v Belgiji in Švedski.

Tudi v raziskavah na jedrskem področju danes Evropa prednjači, potem ko je več desetletij uporabljala v glavnem ameriške reaktorje. Čprav so jedrsko energijo odkrili Evropejci Bequerel in zakonca Curie in jo nato še raziskali Einstein in Fermi, ki je leta 1942 v Chicagu izdelal prvi jedrski reaktor, so prve priče z izdelovanjem teh reaktorjev ameriške družbe (med najpo-

membnejšimi sta bili Westinghouse in General Electric), ki so do sedemdesetih let nadzorovale približno 80 odstotkov celotnega svetovnega tržišča. Od ZDA so bile odvisne dejansko vse industrijsko razvite države Evrope in tudi Japonska. Izjemo je predstavljala Velika Britanija, ki je ubrala lastno razvojno pot.

Petrolejska kriza v prvih sedemdesetih letih pa je primorala evropske države, da so se odločile za samostojen razvoj tudi na tem področju. V glavnem ni prišlo do sodelovanja med raznimi državami in si je vsakdo pač pomagal z lastnimi silami. Še najbolj so na področju jedrske energije napredovale Fran-

cija, ZRN in Velika Britanija. Danes proizvaja Francija s pomočjo jedrskih central skoraj 60% električne energije, Belgija več kot 50%, ZRN in Velika Britanija okrog 18%. Italija je na tem področju precej zaostala, saj je šele na 18. mestu na svetovnih lestvicah s 3,8 odstotka, kar je celo manj od Južne Koreje in Bolgarije. To je vsekakor zelo malo, če pomislimo, da je Italija po uradnih lestvicah sedma najbolj industrijsko razvita država na svetu.

V zadnjih letih pa so v Evropi pričele države EGS s sodelovanjem švice in Švedske obsežno raziskovati novo področje jedrske energije, in sicer fuzijo. Projekt »Jet« ima kot

cilj, da se s posebnim postopkom umetno ustvari ista reakcija, ki se že milijone let naravno odvija na Soncu in pri tem oddaja ogromno količino energije. Namen je torej ustvariti »delček Sonca«, ki bi proizvajal energijo. V kratkem bo raziskovalno delo projekta »Jet« že prešlo v drugo fazo (dejanskega izkoriščanja energije) s projektom »Net«.

S tema projektoma je Evropa celo prekosila ZDA, Sovjetsko zvezo in Japonsko. Evropski projekt je bolj inovativen od ameriškega »Tftr«, sovjetskih »Tokamakov« in japonskega »J60«. To pa je posledica napredov evropskih držav na tem področju: EGS nalaga namreč v te projekte kar 44% celotne energetske bilance, ZDA pa 19% in Japonska le 11,5%.

Tudi na področju takozvanih »hitrih reaktorjev« je Evropa v razvoju pred ZDA in Japonsko; edino pravkar sklenjene zveze General Electric - Hitachi - Toshiba in Westinghouse - Mitsubischi bodo lahko o majale to premoč.

MARKO OBLAK

V soboto v Kopru

Odkritje kipa
dr. Stanku Kovačiču

KOPER — Včeraj so člani pripravljalnega odbora za postavitev doprsnega kipa dr. Stanku Kovačiču, borcu NOB, inovatorju in gospodarstveniku, zaslužnemu za graditev vrste gospodarskih objektov v Trstu in Co-ni B, sklicali tiskovno konferenco, na kateri so predstavili življenje in delo človeka, ki je vodil obnovo industrije na Obali, se ukvarjal s kmetijstvom in skrbel za razvoj zdravstva. Pod njegovim vodstvom so obnovili predelavo rib v Izoli, tovarno mila Salvetti v Piranu, vrsto gospodarskih objektov v Bujah in Umagu, obnovili oziroma uredili so bolnišnico v Ankaranu, ustanovili Fructus, Meh-notehniko in še nekatera druga podjetja.

Dr. Kovačič se je intenzivno ukvarjal tudi s kmetijstvom, najbolj znana pa so bila njegova prizadevanja v zvezi z gojitvijo oljk. Posebej zanimiv pa je bil tudi nasad mandarin v Ankaranu. Gre namreč za nasad, ki dokaj bogato obrodi in je hkrati edini nasad mandarin na »skrajnem severu«; oraču gospodar-ske ledine na Tržaškem in Koprskem bodo postavili doprsni kip pred po-slovno stavbo sozda Timav ob Ulici Jugoslovanske ljudske armade v Ko-pru. Slovesno odkritje doprsnega ki-pa pa bo v soboto, 20. julija, ob 11. uri dopoldne.

DUŠAN GRČA

Na svoji ponedeljkovi seji na Goriškem

Izvršni odbor SKGZ ocenil delo organizacije tudi v perspektivi jesenskega občnega zбора

Predsednik Boris Race izhajal iz zaključkov podobne lanske seje IO

GORICA — Izvršni odbor Sloven-ske kulturno - gospodarske zveze je v ponedeljek na Goriškem obravna-val predvsem oceno dela Zveze tudi z vidika bližnjega jesenskega občnega zborna in zaključkov glavnega odbora o splošnem položaju Slovencev v Italiji. Predsednik Boris Race je v uvodnem poročilu izhajal iz za-ključkov podobne lanske seje izvrš-nega odbora, kjer je Zveza prav ta-ko ocenjevala svoje delo.

Pri tem so bila postavljena v o-sprejde vprašanja mednarodnega manjšinskega združevanja in naše prešibke prisotnosti. V ospredju pa je že takrat bila razprava o prepri-čevanju italijanske javnosti o upra-vičenosti naših zahtev. To je vprašanje odprtosti in dialoga z itali-janskimi soživelci.

Ta vprašanja so še vedno odprta, saj smo v tem razdobju nadaljeva-li po klasični poti in se nismo pre-več trudili, da bi iskali nove načine in pristope k reševanju številnih

pa čeprav pogosto istih vprašanj. Zaradi tega tudi ne moremo pre-teklo poslovne dobe samo pozitivno oceniti. Bili smo tudi pod močnim vplivom razprav o globalnem zaščit-nem zakonu, kar je razumljivo, ven-dar pogosto nismo javno ocenjevali nekaterih odprtih vprašanj, kot bi to bilo primerno, kakor da ne bi imeli lastnega mnenja.

Važno je vprašanje enotnosti in uravnoteženega pristopa. Pravilno je bilo braniti enotnost in se zanjo za-vzemati, toda treba je ohraniti last-no akcijsko sposobnost in učinkovi-tost. V tej zvezi je Race podčrtal po-membnost memorandumov Zveze, ki je izrazilo njen in ki je bogaten z utemeljevanjem naših zahtev.

Slovinci v Italiji nismo bili pre-več učinkoviti pri obveščanju itali-janske javnosti, pri čemer pa se zastavlja vrsta vprašanj, kaj pome-ni dialog, kaj je odprtost in kaj ni. Vse te stvari je treba konkretno a-nalizirati in na tej osnovi iskati

odgovor. Do sedaj pa je bilo to pod-ročje pomanjkljivo obdelano.

SKGZ hoče biti avtonomna in sa-mo tako bo lahko opravljala važno delo znotraj manjšine. To je zelo važno vprašanje in prihaja do o-stopanj zlasti v naših občinah. Do-godke je treba ocenjevati točno, ob-jeektivno in nepristransko, kar nam daje resnično moč.

V teh dneh se je enotna delega-cija sestala z narodnostno meša-nimi in z italijanskimi organiza-cijami, ki so zagovarjale naše zahtev-e v adviciji pri senatni komi-siji v Rimu. Obravnavano je bilo osnovno vprašanje, kako prodreti v italijanski svet in vrsta konkret-nih predlogov.

Iz vsega omenjenega je razvidno, da smo v takem razdobju, ko so v ospredju problemi osvešča-nja in pridobivanja italijanskega de-la prebivalstva za razumevanje na-sih potreb in verjetno bo treba po-svetiti več časa in naporov v to smer.

V razpravi so bila nato obravna-vana tudi nekatera notranja vprašanja Zveze in odnosov med razni-mi pokrajinami in teritorialnimi od-bori. Govor je bil tudi o preveč ru-tinskem delu in nekaterih drugih vprašanjih.

Izvršni odbor je sklenil, da bo sklical še pred občnim zborom po-svet o trenutno najbolj perečih vprašanjih, pri čemer se bo izhaja-lo iz ocene dela Zveze, analiziralo stanje in nakazalo smernice, kam je treba sedaj najbolj usmeriti sile.

Izvršni odbor je nato poslušal in-formacijo o preureditvi Dijaškega doma v Trstu, da bodo prostori u-strezali sedanjim potrebam. Ni po-vedana je bila posebna številka re-vije »Il Territorio«, ki bo posveče-na prisotnosti Slovencev in njihove kulture v deželni stvarnosti. Konč-no je še bil govor o seminarju na-rodnostnih manjšin, ki bo ob kon-cu leta pri nas.

PSDI zahteva preverjanje med strankami deželne večine

VIDEM — Napovedani prestop dveh vidnih predstavnikov PSDI (deželnega odbornika Vespasiana in videmskega pokrajinskega odbornika Rosenwirtha) v socialistične vrste bo gotovo imel globoke posledice na deželni po-litični ravni.

Deželni tajnik PSDI Dal Mas in načelnik svetovalske skupine v dežel-nem svetu Gonano v skupnem komu-nikeju zahtevata zaradi sklepa dveh njunih predstavnikov, takojšnje po-litično preverjanje med strankami de-želne večine. Zahtevu utemeljujeta s-tem, da bi s prestopom odbornika Vespasiana v drugo stranko, socialde-mokracijo ne imeli predstavnih v de-želnem odboru.

Medtem sta Dal Mas in Gonano že formalno zahtevala odstop Vespasiana in Rosenwirtha z vseh tistih po-litičnih in upravnih mest, na katerih sta predstavljal socialdemokratsko stranko.

V zvezi s tem prestopom se je iz-razil tudi načelnik svetovalske skupi-ne KPI v deželnem svetu Pascolat, ki ugotavlja, da sklep Vespasiana, po-tem ko bo formalno potrjen, bo go-tovo vplival na deželni svet, ki je po-njegovem edini forum, v okviru kate-rega je treba analizirati posledice, ki jih bo ta prestop sprožil na dežel-ni politični ravni.

Oba predstavnika PSDI, ki sta na-povedala prestop v PSI, bosta svoje razloge za tako odločitev obrazložila na tiskovni konferenci, ki bo v so-boto.

Je postala Slovenija zaradi svoje gospodarske razviritosti, zaradi svojega nekoliko uspešnejšega gospodarjenja, zaradi zelo majhne nezaposlenosti in zaradi nekoliko višjega standarda nekakšen trn v peti tistim v Jugoslaviji, ki takšne stopnje gospodarske razviritosti niso dosegli? Članok, ki opozarja na takšne razlike, je namreč zadnje čase v jugoslovanskih časopisih vse več in če dalje pogosteje je slišati zahteve, da je treba takšne razlike v državi odpraviti, ker te razlike niso posledica dobrega gospodarjenja in dobrega dela, ampak so nastale zaradi tega, ker si je ena republika uspela odrezati večji kos od jugo-slovanskega hleba. Zdaj hoče takšen kos odr-zati na škodo tistega, ki si ni uspel izboriti več-jeja. Zdaj si Slovenija na vse kriplje prizadeva (pomoč si očitno išče pri Hrvaški, ki je tudi bolj gospodarsko razvita), da ne bi prišlo v državi do nikakršnih večjih sprememb, ki bi lahko to pravico in takšne privilegije zmanjšale. Zato Slo-venija vsak poizkus spreminjanja uveljavljenih gospodarskih odnosov in normativno določenega gospodarskega sistema zavrača in ga označuje kot napad na samoupravni družbeni sistem.

Takšne modrosti se da izluščiti iz omenjenih člankov, v katerih na primer trdijo tudi to, da ni nobenega tehtnega opravičila, če ima delavec v Sloveniji v povprečju za 70 odstotkov večjo pla-čo kot delavec v Makedoniji, kakor tudi ni no-benega opravičila, da so plače npr. za polovico večje na Hrvaškem kot pa v Makedoniji. Med ti-stimi, ki mora živeti s takšno krivico, je seve-da še Črna gora, zlasti pa Kosovo, vendar tudi Bosna in Hercegovina pa tudi ožja Srbija. Le Vojvodina je tista, ki nikomur ničesar ne krade in se ji ne godi nobena krivica, ker je tam pov-prečna plača pač tolikšna kot je povprečna ju-goslovanska.

Tako kot primerjajo plače, tako skušajo pri-merjati še marsikaj, da bi opozorili na nekakš-ne krivice, do katerih prihaja v Jugoslaviji. In opozarjajo: manjšina (torej očitno Slovenija in morda nekoliko tudi Hrvaška) ne bo dopustila, da bi v jugoslovanskem gospodarstvu dosegli trd-na tla, ker hoče obdržati svoj položaj. Manjšina bo še naprej jahala inflacijskega konja, ker ima od tega koristi. Do sprememb ne bo prišlo, ker »bo v obrambi čisto navadnega materialnega in-

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Kakšno krivico dela Slovenija

JOŽE PETROVČIČ

teresa in v resnici ukradenega dobrega položaja enačila manjšina to z nacionalnimi interesi in z bistvom družbenega sistema.«

Vsa ta juha, ki jo hočejo nekateri skuhati, hitro postane postana voda, ko vanjo vržemo naj-različnejše statistične podatke, ki z drugih zor-nih kotov izbistrijo podatke o plačah. S temi po-datki se namreč da hitro ovreči trditve, da so plače v Sloveniji neutemeljeno visoke. Treba je pač uporabiti podatke o storilnosti, o obračanju kapitala, o doseženem nacionalnem dohodku, o dolgovih in tako naprej. Ti podatki — obračamo jih tako ali drugače — povedo preprosto resnico: da je pač eno gospodarstvo boljše od drugega in da iz tega, vsaj v grobem, izhajajo tudi raz-lične plače. Toda tem podatkom enostavno noče-jo verjeti. To pa je prav tisto, kar vzbuja skrb. Kajti, če se ne da pogovarjati s pomočjo dej-stev, kako naj se izbistrijo kalne vode.

Ob vsem tem se zastavlja vprašanje, zakaj prihaja prav zdaj do takšnih razprav.

Nekateri opozarjajo, da je to povsem norma-len pojav v času, ko je gospodarska kriza na-redila v delavčevih žepih velike luknje. V takšnih časih je povsem razumljivo, da si delavstvo želi izenačitev v plačah, da je solidarnost največja in — na drugi strani — tudi nevoščljivost lepo uspeva. Zakaj naj bi imel delavec v enem delu države toliko slabšo plačo kot v drugem delu, je poziv, ki naleti hitro na odziv in na zahtevo po izenačevanju. Takšnih pozivov je bilo v pretek-losti že več. Znan je primer izpred nekaj let, iz časov največje energetske stiske v Jugoslaviji,

ko je prihajalo do pogostih redukcij električne energije, ko se je nek makedonski delavec jav-no spraševal, kje je v tej državi pravica, če ima on na voljo le toliko elektrike, da si lahko vodo za kopanje segreje le enkrat na teden, ponekod v državi pa si to lahko privoščijo vsak dan. Takrat so mu po burnih pisanjih v časopisih razlo-žili, da naj takšne pravice ne išče po vsej dr-žavi, ampak naj jo poišče kar v Makedoniji, kjer so pred tem zgradili veliko termoelektrarno na mazut (ki zaradi pomanjkanja deviz za uvoz ma-zuta takrat ni proizvedla niti ene same kilo-vatne ure električnega toka) prav na velikanskih slojih premoga. Tako bi navsezadnje lahko odgo-vorili tudi danes. Ali nima makedonski delavec slabše plače tudi zaradi tega, ker so zgradili v tej republiki velikansko tovarno niklja, ki pa ni naredila niti ene same tone te kovine, ker tam sploh ni ustreznih rude in so zato dobesečno skozi okno vrgli pol milijarde (!) dolarjev.

Zakaj potem vendarle trditve o privilegijah in krivicah? Ozadje je otipljivo. Slovenija se upira spremembam devizne zakonodaje, ki hočejo vpe-ljati državno distribucijo deviz, upira se predlo-gom o prispevnih stopnjah za nerazvite in temu, kdo naj bi še obdržal status gospodarsko manj razvitih, zaradi česar potrebuje širšo družbeno pomoč. Ne soglaša tudi z nekaterimi drugimi pred-logi za spremembo gospodarskega sistema. Upi-ra se zlasti odoru etatizma v gospodarstvu in s tem v celotno družbo, zagovarja pa tržne in ekonomske kriterije v gospodarstvu ter samo-upravljanje v družbenem sistemu.

Ker se je pokazalo, da bo v teh svojih zahte-vah dokaj neomajna (tako trdijo tudi njeni naj-vidnejši predstavniki), je bilo seveda treba fron-to nekoliko razširiti in dokazovati, da interesi ki jih zagovarja Slovenija, v bistvu niso interesi jugoslovanskega delavca, ampak so to republiški interesi, interesi manjšine, torej izrazito ozki interesi. Zaradi zdajšnje gospodarske krize zahte-ve po enakosti v revščini navsezadnje padajo na zelo plodna tla, pri čemer ni nič važno, kdo na revščino povzročil in kdo jo še povzroča. Zato bo treba imeti veliko politične modrosti za iz-podbijanje takšnih novih »ideologij« in veliko po-trpežljivosti za preprečitev nakazujočih se kon-fliktnih situacij.

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

53.

In čeprav je bila v hiši Korenova družina, se je vendarle zdela, da nečesa manjka pri vsem. Zakaj Korenova sta pretrgala samoto le, kadar sta bila do-bra in sta prihajala k njima. Toda Korenova sta imela svoje življenje in ko sta odhajala, je ostajala za njima še večja vrzel.

Peter Kostrca pa ni imel kam. Peter Kostrca ni imel nikogar. Peter se ni niti jezil, niti kupal, Peter je bil vedno enak in vedno isti, vesel in nadvse za-dovoljen človek. A če je že kam šel, je soba še ved-no dihala svojvrsten čar po njem.

Peter je bil pravo življenje, včasih razkošno, včasih pa tiho in zato tembolj prijetno.

Dedek je moral kuhati boljše stvari, kar mu je delalo nekoliko preglavice, zlasti, ker je hotel kljub Petrovi radodarnosti varčevati. Toda ko je videl, da fant ne bo dal od sebe drugega stotaka, dokler ne porabi tega, je postal razsipnejši. Zato mu ni pre-ostalo nič drugega, kakor da je prišal iz trgovine dobre stvari in si naposled mislil:

Stara in jaz sva tudi potrebna kaj boljšega. Ako pa se zgodi, da odide Peter sam, če bo imel srečo, ali pa ga odvedejo, kar je najbolj verjetno, bova ostala na istem, kjer sva bila. Ker če ga odvedejo,

ne bo imel časa, da bi se naju še spomnil s kakim stotakom za slovo.

Tudi se mu je zdelo, da bo rajši varčeval s svo-jim in če že ima fant denar, je najbolje, da živijo za njegovo. K temu ga je napolnila misel, da nam-reč fanta odvedejo in mu denar vzamejo, da je nje-govo, kar si je fant nabral in bi bilo škoda vračati, razen seveda, če je kaj vzel revežem.

»Ne,« je odvrnil Peter, ko je Kostrca tudi na to pomignil. »Ste že videli kdaj reveža, da ima kaj?«

»Težko bi ga našel. Obrni mene na glavo in ne bo padlo nič iz mojih žepov. Če bi pa kaj padlo, bi le toliko, da me zaradi tega ni vredno preobra-čati. Tako je najbrž povsod, kjer je revščina doma.«

»Še huje, lahko vam rečem, da je na svetu taka revščina, da bi jo lahko postavil za zgled ali pa jo poslal na kako razstavo, kjer naj bi si učeni ljudje razbijali mozgane z vprašanjem: na kak način je mogoče priti do take revščine!«

Dobro se je godilo ljudem v Kostrcovi hiši zdaj, ko je bil tu Peter Kostrca. Res je včasih kam odšel, zlasti popoldne, ne da bi ljudje vedeli, kod hodi in kaj počne, toda zvečer se je vrnil in takrat je mo-rala biti večerja že pripravljena, pri čemer ni smel manjkati predvsem čaj. To pa se ni zgodilo, že zato, ker je bil najljubši posledek v tej hiši. Brez čaja niso mogli živeti. Res da niso rabili sladkorja zanj, temveč je Kostrca kupoval saharin, da so si ga sla-dkali, kakor delajo pri vseh revnih hišah, da, niti bogate se ne odrečejo temu cenenemu, a nadvse sla-dkemu pripomočku za kuhinjo, toda čaj je bil kljub temu imeniten. Peter pa je velem kupovati sladkor in tak čaj je bil brez dvoma boljši od onega s saha-

rinom. Ni pa manjkala niti pijača in Jožef je svojo poslednjo steklenico žganja skril v pleve v kleti, da bi jo pričeval za dni, ko bo Peter Kostrca sedel s svojim denarjem v ječi krajnega sodišča ali pa celo kje v velikih ječah glavnega mesta ter ne bo mogel tako lahko potisniti pred Jožefa stotaka z malomar-nimi besedami: »Kupite nam kaj dobrega.«

Korenovi so prihajali vsak večer kakor prej, vtem ko je Katica ves dan posedala v kotu. Zdaj je mo-rala čisto Petru Kostrci zapeti kako lepo pesem. Zla-sti ob jutrih je morala vzeti v roke svojo kitaro in peti. Pri tem je Peter posedal naslanjajoč se k peči in poslušal. Potem ji je nekoč stisnil v roko papir:

»To bo tvoje, za prelepe pesmi. Lahko bi se zgo-dilo, da ne bi bilo časa in ti ne bi mogel ničesar dati.« Katica je zardela, ko je začutila, da je denar, vendar ni mogla razločiti, koliko je. Ker pa je bil papir, je vedela, da malo ne more biti. Stisnila je denar za nedra, da pogledajo zvečer, koliko je.

Katica je že prej vedela, da je Peter Kostrca imeniten človek, saj je slišala vse, kar so se menili pri hiši. Zdaj se je njena ljubezen do njega, ki ga ni poznala razen po glasu, še povečala in morala si je reči, da je dober človek. Zato je kadarkoli vprašala:

»Peter, ali vam naj zapojem?«

»Zapoj, Katica.«

Nekaj ganljivega je bilo kakor v njeni pesmi, tako tudi v njegovem poslušanju, ko se je zaslanj-al bogve kam, pri čemer je gledal v okna z zimskimi rožami in skozi nje v gornjih kotih na svet, ki je ležal pred hišo.

S torkovega srečanja med deželo in pokrajino

Pripravljenost obeh uprav za rešitev perečih problemov

Skupni razvojni načrti, deželni zakon o prenosu večjih pristojnosti za deželo na pokrajinske in krajevne javne ustanove, analiza gospodarskega položaja v tržaški pokrajini in na celotnem področju Julijske krajine so bile glavne teme torkovega srečanja predstavnikov dežele pod vodstvom predsednika Biasuttija s predstavniki tržaške pokrajine, ki jih je vodil predsednik Marchio.

Marchio je v uvodu poudaril tradicionalne dobre odnose med deželo in pokrajino. V svojem posegu se je dotaknil tudi obvez, ki bi jih morala sprejeti dežela za čim hitrejšo uresničitev gospodarskih ukrepov iz tako imenovanega »tržaškega paketa«.

Biasutti je govoril o važnih izbirah in odločitvah, ki čakajo deželno upravo. Do jeseni naj bi tako deželni svet predstavljal tekst zakona o decentralizaciji, pri čemer se bo morala v skladu z novimi potrebami tudi dežela ustrezno organizirati. V okviru tega zakona bo predvidena tudi bolj pomembna vloga Trsta. V zvezi s »pakatom Altissimo« je Biasutti poudaril, da predvideni ukrepi nagrajujejo vse tiste, ki so si prizadevali za preobrnitev težke proizvodnje in za-

poslovne situacije v Julijski krajini. Poseben poudarek je Biasutti namenil skupnim razvojnim načrtom. Pri tem se je zavzel za dosledno programiranje novih operativnih posegov, ki bi morali odigrati bistveno vlogo pri reševanju gospodarskih problemov na tržaškem teritoriju. V zaključku svojega posega se je Biasutti v imenu dežele obvezal, da je deželno vodstvo pripravljeno na še večje sodelovanje kot doslej pri reševanju pokrajinskih problemov.

Deželna in pokrajinska uprava sta se poleg tega pogovarjali tudi o socialnem skrbstvu, o problemu ponovne pridobitve kompenzacija bivše psihiatrične bolnišnice, o civilni zaščiti in prevozi. Ob strani sta se dotaknili precej perečih problemov, na obeh upravah pa je, da pokazano dobro voljo na pogovorih izpeljeta tudi v praksi.

● **Da bi ugodili potrebam pešcev v Ul. Servola, so zarisali nov prehod za pešce pri hišni številki 176. Istočasno so s tem ukinili prejšnja obstoječa prehoda pri hišnih številkah 170 in 178.**

Koristna pobuda deželnega gozdarskega podjetja

Za ovrednotenje Padriške jame

Marsikdo, ki se od Ključa preko Hudega leta pelje proti Padričam, se verjetno vpraša, kaj se dogaja ob borovem gozdu Salzer. Na levi strani, kjer je bila še do nedavnega zaraščena dolinica, v kateri so se nabirale najrazličnejše smeti, so pred kratkim uredili lep prostor, kjer lahko vsakdo parkira svoj avto in se peš poda po prav tako do nedavnega skrajno zanemarjeni a sedaj lepo urejeni in z gramozom tlakovani poti vzdolž gozda Salzerja proti Drašči.

Že po dobrih sto metrih poti bo potnik srečal novo zanimivost, Gozdarsko podjetje dežele Furlanije - Julijske krajine je tu zgradilo lep zid in postavilo železna vrata, zraven pa veliko tablo z dvojezičnim napisom, ki nam pove, za kaj pravzaprav gre. V gozdu, nekaj desetih metrov od teh železnih vhodnih vrat je namreč znamenita Padriška jama. S table lahko razberemo, da je dolga 600 metrov, globoka 220, njena prostornina pa meri 100.000 kubičnih

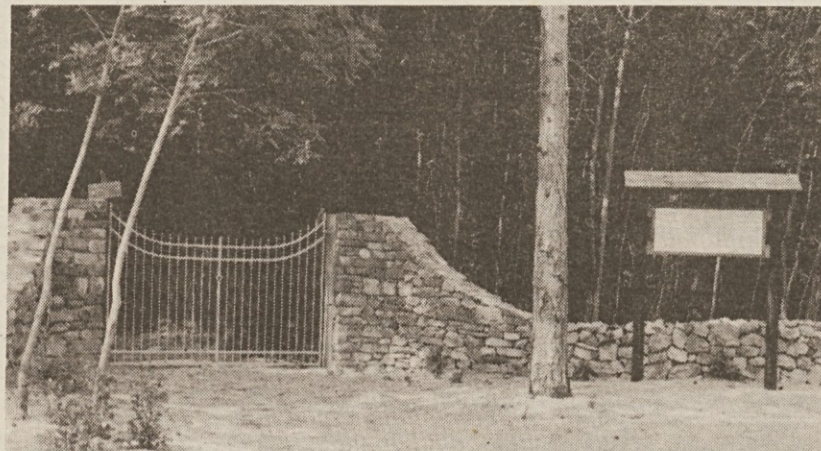
metrov. Od 1. januarja 1965 deluje v njej stalna postaja za meteorološka opazovanja. Iz številnih znakov in datumov na nekaterih odsekih jame je možno ugotoviti, da so prve raziskave v njej opravili že v začetku prejšnjega stoletja, vendar ni znano, kdaj so dosegli dno votline. Verjetno ga je dosegel Linder ali Svetina okrog leta 1839. V tisti čas spadajo tudi dela, ki jih lahko vidimo na raznih mestih. To so stopnice, ki so jih vklesali v skalo, da bi olajšali prehod po drsečih se mestih ali na previsih.

Gre vsekakor za zanimivost, ki je širši javnosti manj znana. Zaenkrat je dohod do jame zagrajen. Vanjo v glavnem zahajajo speleologi, ki dobijo ključne na postaji gozdne straže v Bazovici, ali pa pri planinskem društvu CAI v Trstu. Verjetno bi Padriška jama znala postati tudi zanimiv objekt za šolske obiske ter sploh pomembna turistična točka.

Toda povrnimo se k celotni pobudi ovrednotenja tega malega, a prijetnega koščka Krasa, ki je od vselej zelo obiskan. Tako parkirni prostor ob cesti, kot preurejena pot vzdolž gozda sta last Gozdne zadruga s Padrič, ki je, kot znano, pripravila ambiciozen načrt za ureditev Padriškega hriba v opremljen park. Po podpori, ki jo je prejela od Kraške gorske skupnosti, se je že lotila prvih del. Tako urejuje obsežen prostor pri Drašči in prav tako sodi v njen širši načrt ureditev prostora pri Salzerju. Deželno gozdarsko podjetje je k vsemu temu dodelalo svoje. Sklenilo je namreč ovrednotiti gozd Salzer, ki ga bo ustrezno razredčilo in uredilo. Ob tem je seveda na pristanek Gozdne zadruga uredilo omejeno pot.

Lahko bi rekli, da gre ob vsem tem za sodelovanje med deželno upravo in neko našo krajevno organizacijo, kar je prav gotovo hvalevredno. To sodelovanje se mora seveda še utrditi, kajti stvari niso, kot kaže, še v vseh odtenkih razčiščene. Gozdna zadruga izraža zadovoljstvo nad odločitvijo deželnega gozdarskega podjetja, da prispeva k ovrednotenju padriškega gozdnega ozemlja, pripominja pa, da bi morala imeti več besede tudi, ko gre za takšne pobude, kot je na primer zaščita in ovrednotenje Padriške jame, do katere sploh nima dostopa. (dk)

Na sliki: železna vrata in dvojezična tabla v bližini vhoda v Padriško jama.

Usoda Oriona v rokah Friulie

Kljub naporom sindikatov in številnih pobud, ki jih je sprožil deželni odbornik za industrijo Francescutto, se kriza v tržaškem podjetju Orion nadaljuje.

To krizo namreč poglobljajo predvsem birokratske ovire, ki podaljšujejo čas za prepotrebne finančne intervencije. Sedaj je praktično vse odvisno od finančne družbe Friulia, ki naj bi na jutrišnji seji tehničnega sveta in potem še na upravnem svetu v sredo, 24. julija, prinesla težko pričakovano odločitev o financiranju, ki bi lahko omogočilo novo proizvodno oživitve podjetja in ponoven prodor na trg, ki ga je to podjetje v preteklosti uspešno pokrivalo.

Predsednik Fincantierija pri Biasuttiju

Deželni predsednik Biasutti je včeraj na predstavitvenem obisku sprejel novega predsednika družbe Fincantieri inž. Enrica Bocchinija, ki sta ga spremljala pooblaščenopravitelj dr. Corrado Antonini in direktor za generalne zadeve dr. Giorgio Grosso.

V sprošenem pogovoru so obravnavali probleme ladjedelništva s posebnim poudarkom na tržaški in gorški pokrajini.

● **Zaradi boljše prevoznosti Ulice Xidias je bila preključena prepoved parkiranja na strani z neparnimi hišnimi številkami. Istočasno so na isti strani uredili parkirišče za 19 motorjev.**

V nedeljo bodo na sporedu gasilske vaje Prostovoljni gasilci iz Brega pripravljajo tradicionalno šagro

Že tretjič se Združenje prostovoljnih gasilcev BREG iz občine Dolina predstavi javnosti s tradicionalno potezo — praznikom v obliki šagre. Program je pester, primeren za organizacijo take vrste. Poleg gasilskih vaj je v pripravi razstava in še ples v večernih urah.

Gasilska društva se vedno bolj vključujejo v našo stvarnost. Odločilni povod za to je bil deželni zakon št. 8 iz leta 1977, ki je vsaki občini odredil svojo protipožarno službo. V dolinski občini je bil odgovor takojšen in spodbuden, tako da šteje Združenje prostovoljnih gasilcev BREG že osmo leto delovanja. Člani se redno sestajajo enkrat mesečno, odkar jim je občina dala na razpolago prostore v bivšem občinskem kopalisku v Boljuncu si preurejajo nov sedež. Dela pa so v zadnji fazi nekoliko zaostala zaradi hudih zimskih vremen. V pričakovanju jim dajejo na razpolago prostore za sestanek razna kulturna društva v Bregu.

Kljub načelu prostovoljnega dela protipožarna služba in civilna zaščita uspešno napredujeja in kažejo se tudi sadovi dobre organizacije ter preventivnega dela. Vsakdanji primer so domači kmetje, ki se že nekaj časa informirajo o prepovedih in povprašujejo po dovoljenjih za zažiganje kresov v njih. Gasilska kultura torej aktivno učinkuje. K vsemu temu pa pripomore tudi strah pred visokimi denarnimi globami, ki jih »deli« deželna organizacija gozdarjev.

Gasilci iz Brega so se odločili, da spet priredijo praznik iz treh razlogov. Poleg finančnega je tudi ta, da bi skušali med ljudmi čimveč utrditi pomen protipožarne službe in obstoj gasilske organizacije nasploh. Ne nazadnje pa še praznik kot priložnost za stike in sodelovanje z gasilskimi organizacijami iz drugih krajev. Naj omenimo pri tem, da bodo gostje letošnjega praznika ne le tržaški gasilci in GD iz Hrvatina, temveč tudi gasilci iz slovenskega gasilskega društva iz Železne Kaple, ki bodo skupno sodelovali pri gasilskih vajah na sporedu v

nedeljo, 21. julija popoldne. Pri tem torej lahko zasludimo tudi delovanje v narodnostni smeri, poudarek dobivajo tudi stiki s tovrstnimi organizacijami onkraj italijanskih meja.

Od vsega začetka svojega delovanja sodeluje Združenje prostovoljnih gasilcev BREG s Pokrajinsko gasilsko komando in z gasilskim društvom iz Hrvatina. Le-to je bilo s svojo dolgoletno izkušnjo važen moralni sodelavec in pomočnik pri prvih korakih naših gasilcev, ki so se morali še sami temeljito seznaniti z novo organizacijo. Poleg tega pa ohranjajo dobre vezi tudi z deželnimi gozdarji in z drugimi prostovoljnimi skupinami na Tržaškem. Obstajajo še določeni problemi s finančno podporo, ki jo deželna uprava ponavadi daje takim organizacijam. Gasilci pa potrebujejo poleg vozil tudi individualno gasilsko opremo. V tem okviru je uspeh prošnje na finančno ministrstvo, ki je odobrilo neplačevanje avtomobilne takse za terenska vozila, pomembna pomoč, saj mora tako prevozno sredstvo plačevati letno 800.000 lir takse!

V lanskim sezoni so si brežanski gasilci ogledali Gasilsko tekmovanje treh dežel (Slovenije, Koroške in Furlanije - Julijske krajine) v Žabnicah, pred kratkim pa so skupno s sekcijo za protipožarno službo in civilno zaščito, ki obsega vse vasi Vzhodnega Krasa pod imenom Globojner, sodelovali na dražbi in od tržaških gasilcev odkupili nekaj opreme: tri gasilske kamione, premično lestev in avtobus. Sedaj je njihov namen vse to skupaj popraviti in usposobiti za rabo v protipožarni varnosti. Nekaj teh vozil je bilo že razstavljenih na gasilskem prazniku na Padričah.

Gasilci iz Brega nameravajo poleg vsega organizirati še tečaje protipožarne službe s pomočjo višjih organizacij. Ob tej priliki vabijo vse polnoletne mladeniče in mladenke k udeležbi in znananju, ker je važnost gasilske kulture vse prej kot zanemarljiva. (dam)

Okrožnica SDGZ za nekmetijske delodajalce

Usklajeni roki vplačevanja mesečnih dajatev

S koncem tekočega meseca bo stopila v veljavo pomembna tehnična inovacija, ki zadeva vse delodajalce, z izjemo tistih, ki delujejo na področju kmetijstva. Gre namreč za način plačevanja davka na dodatno vrednost IVA, socialnih dajatev in odtegljajev na dohodke iz odvisnega dela, ki s praktičnega vidika predstavljajo občutno birokratsko poenostavitev. Po eni strani zakon namreč predvideva poenotenje časovnih rokov za vplačevanje omenjenih dajatev, in sicer vsakega 20. dne v mesecu za vse tri zneske; po drugi strani pa bo na voljo en sam, poenoten obrazec, ki je tudi dokaj enostaven.

S to novostjo bo državna uprava lahko nemudoma ugotovila morebitne nepravilnosti ali neplačevanje dajatev. Znano je, da je dosedanji način nadzorovanja vplačil, zlasti za socialne dajatve, mnogim podjetjem dopuščal, da se niso striktno ravnala po predpisih. Novi obrazec pa bo omogočil elektronsko analizo, s katero bo državna uprava neposredno ugotovila največja razhajanja med posameznimi vplačili. S čisto finančnega vidika pa je bil s 25. na vsak 20. dan v mesecu premaknjen rok za vplačilo socialnih prispevkov, medtem ko sta bila s 5. oziroma s 15. na vsak 20. dan v mesecu premaknjena roka za izplačilo davka IVA

in odtegljajev na dohodke iz odvisnega dela.

Poenotenje vplačevanja davka na dodatno vrednost IVA, odtegljajev IRPEF in socialnih dajatev je predpisal zakon št. 638 in velja le za nekmetijske delodajalce. Za njegovo izvajanje je bilo nato izdanih še več odlokov, bistvena novost pa je v uporabi novih obrazcev že v tekočem mesecu.

Nekmetijski delodajalci bodo morali plačati IRPEF in INPS vsakega 20. dne v mesecu, medtem ko za kmetijske delodajalce ostajajo v veljavi dosedanji roki: 15. IRPEF in 25. INPS. Če se plačevalci poslužujejo pri vplačilu poštnih nakaznic, morajo na po-

što šest dni pred navedenimi roki. Za vse delodajalce pa ostane nespremenjen rok vplačila davka na dodatno vrednost IVA, a je tudi za to dajatev treba uporabiti nov obrazec.

V zvezi s temi novostmi je Slovensko deželno gospodarsko združenje izdalo posebno okrožnico, v kateri opozarja, da člani, ki se pri njem poslužujejo vseh storitev, ne bodo imeli bistvenih preglavic, saj združenje razpolaga z vsemi podatki. Za člane, ki se poslužujejo le storitev za obračunavanje plač ali davka na dodatno vrednost, pa je združenje poskrbelo za poseben dodatni zbirni program podatkov v svojem elektronskem centru.

Bivši borci iz Kriza, s Proseka in Kontovela vabijo na odkritje spomenika pod Sinjim vrhom

V nedeljo, 21. t.m., ob 11. uri, bodo pod Sinjim vrhom v bližini Predmeje nad Ajdovščino odkrili spomenik bivšim borcem.

To spominsko obeležje postavljajo borci kot trajen spomenik branilcem tega dominantnega vrha, ki je bil med NOB vzhodni branik svobodnega ozemlja na Primorskem.

Sekcija VZPI-ANPI iz Kriza in s Proseka in Kontovela vabi, da bi se odkritja spomenika udeležilo čim večje število bivših borcev. Pod Sinji vrh se bodo podali z osebnimi avtomobili, odhod pa je predviden ob 8. uri izpred spomenika v Krizu.

pismo uredništvu

Še o slovenskih imenih v telefonskem imeniku

Spoštovano uredništvo

Prav v dneh, ko ste poročali o napačnih zapisih slovenskih imen v letošnjem telefonskem imeniku in o potrdilu ravnatelja tržaške agencije telefonske družbe SIP ing. Trivellata (glej Primorski dnevnik 10. julija), da bo družba SIP seveda sprejemala prošnje za vključitev slovenskih imen v telefonski imenik, je 5. julija letos ta ista SIP telefonsko preključala podpisano pogodbo z društveno prodajalno na Opčinah, ki je ob namestitvi novega telefona prosila za dvojezični napis svojega imena, kot ga že imajo abonenti, ki so zanj zaprosili. Po nekaj brezuspešnih telefonskih pogovorih z odgovornim uradnikom smo 15. t.m. zaprosili za sprejem pri ing. Trivellatu. Do tega dne namreč nismo pisemno dobili nobenega preključa pogodbe, čeprav so nam ga napovedali že 5. t.m. Toda do 12. avgusta bo ing. Trivellato preobremenjen z delom in ne bo mogel sprejeti predstavnika društvene prodajalne. Vendar je našel čas, da je telefoniral vašemu dopisniku. Jaz sem si namreč dovolila omeniti ravnateljevi tajnici, da je bil v omenjenem pogovoru z vašim dopisnikom mimogrede omenjen tudi problem dvojezičnih napisov in da je dopisnik Primorskega dnev-

nika iz prijaznega pogovora z ing. Trivellatom imel občutek, da gre za samo po sebi umevno stvar. Dopisnik se je motil. Zato mu je gospod Trivellato telefoniral in mu razložil, da je dvojezičen zapis imen v imeniku nemogoč zaradi dogovorov z družbo STET še več: navedel je primer Tržaške knjigarne, ki je imela dvojezični napis in letos ga nima več. Ko sem to slišala, vedno po telefonu mi je pogled takoj padel na telefonski imenik 1985/86 (človek postaja vedno manj zaupljiv, vedno bolj nejeveren). Iščem in najdem: stran 413 Tržaška knjigarne v slovensčini res je, in iščem dalje ter najdem str. 311 Libreria Triestina - Tržaška knjigarne. Žal mi je, da bo gospod ravnatelj Trivellato izvedel za to svojo »gaffe« še le po 12. avgustu. Mogoče mu bo pa le kdo prej prevedel to pismo. Končno se to, prejeli smo pismo družbe SIP, ki ga je odposlala šele 15. julija (očitno po našem zadnjem telefonskem pogovoru), s katerim nas vabijo, naj izberemo slovenski ali italijanski naslov, sklicujoč se na pravila o tiskanju imenika. Morda bi bilo prav, da bi skupaj preverili ta pravila (primer Tržaške knjigarne). Bo treba čakati po 12. avgustu in ostati še naprej brez telefona?

Za društveno prodajalno na
Opčinah
Stanka Hrovatin

ZA SESTAVO NOVE UPRAVE Drevi v Nabrežini novo srečanje med KPI, PSI in SSk

V Nabrežini se bodo drevi ob 20.30 spet sestale delegacije Komunistične partije, Socialistične stranke in Slovenske skupnosti, da bi nadaljevale pogovore za sestavo nove uprave občine Devin - Nabrežina. Kot so se obvezali na prejšnjem sestanku pred enim tednom, bo vsaka stran predložila svoj dokument tako o splošnih programskih smernicah nove uprave, kot tudi o ustroju novega odbora.

Prav glede sestave odbora pa je pričakovati, da današnji sestanek se ne bo razčistil položaja, še posebno, kar zadeva župansko mesto. Po drugi strani pa so vse tri stranke zagotovo pripravljene nadaljevati pogovore v konstruktivnem vzdušju v želji, da bi občina čimprej dobila novo upravo in da bi bili s tem postavljeni pogoji, da se obnovi delo za reševanje perečih problemov v tem najbolj zahodnem delu tržaške pokrajine.

V Nabrežini pričakujejo tudi z velikim zanimanjem današnjo sejo Deželnega upravnega sodišča (TAR), ki bo moralo proučiti priliz republikanske stranke v zvezi z volilnimi izidi v tej občini. Vsekakor ni pričakovati, da bi TAR lahko že danes odločil o prizivu, saj bo postopek po vsej verjetnosti dolg in zapleten.

Od jutri do 5. avgusta

V Sosljanu pokrajinski festival Unità in Dela

V Sosljanskem zalivu se bo od jutri do 5. avgusta odvijal pokrajinski praznik »Unità in Dela«, ki ga prireja Tržaška avtonomna federacija KPI. Po desetih letih, v katerih je praznik običajno stekel na tržaškem velesesumu, bo letošnji v Sosljanskem zalivu, ki je primeren za tako prireditev. Prostor pri morju je več dni pripravljajo.

Glavne teme letošnjega praznika »Unità« in »Dela« zadevajo odprta vprašanja kot so sodelovanje med narodi, svoboda in mir, pa še problematiko tako slovenske manjšine v Italiji kot italijanske v Jugoslaviji, o kateri bosta 22. julija spregovorila predstavnika obeh skupnosti. Predvidene pa so tudi debate o diktaturi v Južni Ameriki in o tržaški romski skupnosti in zaščiti te manjšine.

Sledili bodo trije dnevi, od 25. do 3. julija; posvečeni sodelovanju med narodi. Predavatelji bodo obravnavali predvsem sodelovanje med deželami v Evropi, položaj Palestine, rezultate in probleme italijanske akcije proti lakoti in pereč problem fizične prizadelosti, o katerem bodo razpravljali italijanski in jugoslovanski operaterji. V zadnjem delu, od 1. do

5. avgusta, pa bodo na vrsti diskusije o miru in o veseljskih vojnah. Vse debate bodo ob 20. uri. Večere bodo popestrili in razvedrili koncerti jazz, folk, rock, južnoameriške glasbe in razni nastopi, kot npr. okteta Obala.

Ves propagandni material je tiskan v štirih jezikih in sicer v italijanščini, slovenščini, nemščini in angleščini in so ga razdelili po vsej deželi. Praznik v znamenju miru in sodelovanja pa bo nudil tudi konkretno pomoč lačnim. Izkupicek prireditve bo namreč namenjen afriškimi državam, kjer je lakota posebno razširjena.

● Jutri ob 12. uri bo v prostorih v Ulici Macelli 1 generalna skupščina avtobusnega prevoznega podjetja AC T. Na sporedu bi morala biti že 16. julija, vendar je zaradi premajhnega števila delegatov odpadla.

● Zaradi splošnega čiščenja bo jutri od 13. do 17. ure prepovedan promet, zaustavljanje in parkiranje na obeh straneh cest Parini (na odseku med Ul. D'Azeglio in Vasari), Foschiatti, Vidali in Caccia. Vozila, ki bodo v navedenih urah na teh ulicah, bodo odstranjena.

Sprejem na generalnem konzulatu SFRJ ob odhodu v domovino dr. Borisa Zidariča

Jugoslovanski generalni konzul v Trstu Drago Mirošič je priredil večeraj dopolndne v prostorih konzulata cocktail, ob odhodu dr. Borisa Zidariča, predstavnik Jugoslovanske gospodarske zbornice v Trstu v domovino. Sprejema so se udeležili vidni predstavniki italijanskih gospodarskih krogov ter predstavniki jugoslovanskega in političnega življenja slovenske manjšine v deželi.

Med gosti so bili: Lojze Rožman, podpredsednik gospodarske zbornice Slovenije, ki bo nasledil dr. Zidariča, predsednik trgovinskih zbornic Trsta, Pordenona in Gorice Tombesi, Mussola in Lupieri, generalni sekretarji omenjenih zbornic, predsednika delegacij pri jugoslovansko-italijanski trgovinski zbornici dr. Petruccio in dr. Conte, predsednik in generalni tajnik tržaške velesesemske ustanove dr. Toresella in dr. Tamaro, upravnik carinaric v Sezani in Novi Gorici Hanzel in Vižintin, predsednik SKGZ Boris Race, predsednik odbora za gospodarstvo pri zvezi Darji Cupin, predsednik SDGZ Vito Svetina, predsednik medobčinske gospodarske zbornice Koper Slavko Vodopivec, slovenska predstavnika v vodstvu tržaške trgovinske zbornice Stanko Bolé in Edi Bukavec in še več gospodarskih operaterjev z obeh strani meje.

Nekaj priložnostnih besed je na sprejemu povedal Drago Mirošič, ki je pohvalil uspešno delo dr. Zidariča pri razvoju gospodarskih stikov med obema državama, predvsem kar zadeva obmejno izmenjavo in mu želel uspehov in osebne sreče.

Obsežno represivno akcijo so karabinjerji praktično zaključili

Devetindvajset Tržčanov vpletenih v mrežo razpečevanja hašiša, heroina in kokaina

Skupno aretiranih 46 oseb iz Trsta, Vidma, Gorice, Padove, Milana in s Sicilije - Med njimi tudi »velike ribe«

V svojem uradu na državnem tožilstvu, sredi najožjih sodelavcev, je namestnik državnega pravdnika Staffa naredil večeraj nekaj obračun obsežne represivne akcije, ki jo je po dveh letih preiskave s pomočjo karabinjerjev iz Trsta (pa tudi iz drugih mest) izpeljal te dni proti široki mreži razpečevalcev mamila, ki so oskrbovali tržišče v trikotniku Trst - Gorica - Videm. Na to območje so mamila (v glavnem hašiš, v zadnjih mesecih tudi heroin, kokain in halucinogeni) prihajala iz Padove, Milana in s Sicilije. Gre torej za vsedržavne povezave, ki so kot lovke hobotnice globoko segle v našo deželo in predvsem v Trst, o katerem je še do pred kratkim veljalo, da je v tem smislu mirno, ker naj bi tako želele mednarodne mreže trgovanja z mamili, za katere je znano, da prav preko

mejnih prehodov na Tržaškem vnašajo v Italijo (in nato v druge države) ogromne količine mamila. No, izkazalo se je, da je bila utvara.

Dovolj je navesti številčne podatke: skupno je vpletenih v preiskavo okrog 50 oseb. Devetindvajset je Tržčanov, 3 so iz Vidma, 1 iz Gorice, dve iz Padove, 3 iz Sicilije in devet (zaenkrat) iz Milana. V Trstu vsekakor kaže, da se je val aretacij umiril. Večera so karabinjerji sporočili še imena preostalih dvajset tržaških razpečevalcev. Dva sta bila desna roka glavne tržaške »ribe« Maria Bortoneja. To sta 29-letni Adolfo Pinto in 23-letni Giordano Bertossa. Triperesno deteljico je dopolnjeval 27-letni Antonio Nicosia, po rodu iz Palermo, že več let pa bivajoč v Trstu. Sledi dolg seznam manjših »ribic«, ki so mamila preprodajale na drob-

no, da bi zaokrožile prejemke ali si omogočile nakup mamila za svoje potrebe.

Gre za: 24-letno Alessandro Turco, 22-letnega Pietra Isonija, 28-letnega Silvana Antonutti, 24-letnega Giorgia Andriola, 26-letnega Giulia Somadossija, 20-letnega Luciana Vesnaverija, 36-letnega Cira Ianira, 19-letno Cristino Skarlevaj, 29-letnega Claudia Casalanguida, 22-letnega Stefana Pontija in njegovega 25-letnega brata Morena, 27-letnega Vinicia Candiasa, 34-letnega Giovannijske Parovela in njegovoga 29-letnega brata Walterja, 21-letnega Silvana Mermolja, 22-letnega Fabia Bonazza, 22-letnega Fabia Bonazza, 22-letnega Vittoria Petruccija, 24-letnega Danieleja Stefanica, 26-letnega Giuseppa Marillija in 20-letno Claro Larniani. Vsi so kot rečeno Tržčani, večina je brezposelnih, marsikdo pa je že sedel v zaporu zaradi mamil ali drugih prekrškov.

Skupno je bilo od 29. maja do večeraj aretiranih 46 oseb, od katerih je osem že na začasni svobodi. 47. obtoženca so karabinjerji le prijavili sodstvu. Skoraj vsi so v koronejskih zaporih (nekateri v skupnih celicah, drugi v samicah), kjer jih je vse te dni zasliševal Staffa. V prihodnjih dneh bodo prepeljali v Trst tudi Milančane, ki so bili aretirani večeraj. Kakšne so reakcije zapornikov? Staffa je povedal, da so se nekateri odločili za priznanje in da so sodelovali pri odkrivanju mreže, drugi pa so se zaprli v popoln molk. Staffa je

vsekakor predal akte preiskovalnemu sodišču in upa, da bo proces že jeseni.

Prepričan je vsekakor, da je to bila ena najuspešnejših akcij tržaškega sodišča proti razpečevanju mamil in da je zadal globok udarec kriminalni mreži. Več kot sto kilogramov hašiša, več hektogramov heroina in kokaina ter okrog 3 tisoč tabletk esedeju podobne snovi (toliko mamila naj bi v teh dveh letih razpečali v Trstu), je razpečevalcem navrglo ne malo dobička, če računamo, da je gram heroina na debelo po 150 - 200 tisoč lir, v eni dozi, ki stane narkomana okrog 50 tisoč lir, pa ga ostane le 150 miligramov.

Kje so bila središča drobnega trgovanja? Malo povsod, za hašiš predvsem okrog Trga Unità, parka Sv. Justa in na Obrežju; za heroin Drevo XX. Septembra (bar Ariete) in lokalni bratovi Ponti v Ul. Foschiatti. Kokain so prodajali le izbrancem, saj stane pri nakupu na debelo kar 200 tisoč lir na gram.

NADJA FILIPČIČ

Izžrebani zmagovalci natečaja turistične ustanove

Pred kratkim so izžrebali srečne nagrajence, ki so sodelovali na nagradnem natečaju »Furlanija - Julijska krajina, morje čudežev«, ki ga je organizirala avtonomna turistična in letovišarska ustanova.

Izžrebani so bili Cristina Guaita iz Conegliana, Massimiliano Bertini in Gessatea (Mi) in Fabio Marcola iz Trenta. Vsi trije bodo nagrajeni z brezplačnim enotedenskim bivanjem za dve osebi v Trstu.

Vespa se je prevrnila: oče in hčerka ranjena

Na ortopedski oddelk katinarske bolnišnice so sinoči sprejeli 55-letnega pleskarja Rodolfa Prosa, ki stane v Ul. Pietro Della Francesca 8. Moški je sedel na zadnjem sedežu vespe 125, ki jo je po Ulici Fonda peljala njegova 19-letna hčerka Alessandra, ko je nenadoma privozil iz Ul. Dell'Acqua z A 112 25-letni Maurizio Brunelli.

V trčenju je voznica izgubila ravnotežje in vespa se je prevrnila. Najhuje jo je skupil oče: zlomil si je gleženj in se lažje ranil po roki, tako da bo okrevaj v 40 dneh, medtem ko se bo njegova hčerka zdravila le sedem dni. Avtomobilist je ostal nepoškodovan.

● Zaradi del pri postavljanju podporna zidu pri hišni številki 16 na Ulici delle Mura je od te številke pa do hišne številke 20 ulica zaprta za vozila in pešce. Zapora velja do dokončanja del.

Našli ukradena avta

Enkrat toliko dobra vest: agenti letčega oddelka so predvečerajšnjim našli dva ukradena avtomobila. Prvi, mercedes 280, last 37-letnega Fabia Nascimbenija iz Ul. Madonizza 6, je bil parkiran v Ul. Pietà 15. Lastnik je tatvino javil istega dne. Fiat 500 21-letne Donatelle Festa, ki stane v Ul. Combi 12, pa so našli v Ul. Bonomea. Avto je izginil 13. julija.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega

Marcela Zorzenona

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali. Hvala vsem darovalcem cvetja in v dobrodelne namene in vsem, ki so mu na pogrebu prinesli zadnji pozdrav.

DRUŽINA

Trst, 18. julija 1985

18. 7. 1975

18. 7. 1985

Ob 10. obletnici smrti

Karla Pija Medena

se ga spominjata z ljubeznijo in hvaležnostjo

žena Julka ter hči Luciana z družino.
Sv. Križ, Trst, 18. julija 1985

17. 7. 1980

17. 7. 1985

Ob peti obletnici smrti

Karla Križmanciča

se ga z ljubeznijo spominjajo

žena Antonia, sin Silvano in hči Boža z družinama.

Gropada, 18. julija 1985

Adolfo Pinto (levo) in Giordano Bertossa sta se ukvarjala z razpečevanjem večjih količin mamila

Kdo je odgovoren za umazanijo ki se bohota po tržaških ulicah?

Snaga je lepa reč, pravijo. Trst je verjetno na ta stari pogovor že pozabil. Res da je obmorsko mesto, toda to ne opravičuje umazanije, ki jo vidimo na vseh ulicah, celo v parkih, na zelenicah, pred spomeniki itd. Smo res postali takšni zanikrneži, ali pa nekaj v službi za mestno čistočo ne deluje tako, kot bi moralo?

Nekateri predel mesta so že skoraj pred letom dni dobili posebne zaboje za smeti, ki stoje ponekod na vogalih ulic, drugje na sredi, kakor so pač ulice dolge in obljudene. V teh dneh so takšne zaboje razdelili v predelu okrog Trga Perugino. Dva ali tri dni so stali ti zaboji skoraj povsem prazni, potem so pa le ljudje razumeli, da bodo morali odlagati tja svoje smeti in da ne bo smetarjev, ki bi jih odnašali iz hišnih vež in dvorišč.

Povedali so nam, da bodo v predvidenem času dobili podobne zaboje vsi prebivalci mesta. Odgovorni za čistočo upajo, da bo služba smetarjev

na ta način olajšana, da ne bo zastojev v prometu, ki so jih do sedaj povzročali kamioni za zbiranje smeti in da bo torej vse steklo bolje in hitreje.

Za predel mesta, kjer so šele sedaj postavili omenjene zaboje ne moremo izreči niti dobre, niti slabe ocene. Ljudje se morajo na vse to privaditi. Povemo lahko samo to, da smo že opazili veliko smeti ob zabojih, kar pomeni, da jih ljudje površno odlagajo, ali pa so zaboji premajhni ter bi jih moralo biti v nekaterih ulicah več.

Potem je tudi vprašanje razdalje zabojev od stanovanj, iz katerih morajo stanovalci nositi svoje smeti. Nekateri imajo te zaboje v bližini vhoda v hišo, drugi morajo s torbo smeti skozi vso ulico.

Za mlajše to ne bo tako težavno, za starejše pa prav gotovo.

Pa še nekaj. Zaboji za smeti so se pojavili prav v teh dneh, ko nas pesti pasja vročina. Če so prej smrdela

hišna dvorišča in veže, se sedaj slab duh širi kar po ulicah. Bodo te zaboje kaj razkuževali, se bodo ljudje nanje privadili, bodo pazili na snago? Vse to so vprašanja, na katera bomo dobili šele odgovor.

In ker smo že omenili nove zaboje za smeti, naj povemo še nekaj o tistih zbiralcih stekla, ki so jih pred časom postavili v središču mesta in ki so jih tudi obljubili prebivalcem predmestij. V začetku so se ti zbiralci še kar dobro obnesli. Srečevali smo ljudi s polnimi torbami steklenic, ki so jih odlagali v te zbiralce. Sedaj so v glavnem ti zbiralci precej prazni. Nekaj zato, ker so precej oddaljeni, ker jih ni veliko in morda tudi zato, ker je bilo premalo propagande za to, da bi se vsi nanje navadili in sprevideli njihovo koristnost.

Tako imamo Trst, vsaj središče mesta preplavljeno z zbiralci za steklo, z zaboji smeti, le-te pa se suvereno bohota po povsod in nas kažejo tujcem v nič kaj prijetni luči.

To, kar vam bomo zapeli, je mladost!

Po dveh tednih premora, ko smo v Trebčah skoraj prezebli pri premieri in je nočna sapica veliko vplivala na podajanje in dojemanje glasbene prireditve, smo v Križu bili deležni tople noči ter izrazitejši in popolnejše predstave. Seveda se je v tem času nekaj spremenilo: v repertoarju in v izvedbi.

Pa pojdemo po vrsti, najprej majhna, a umestna ugotovitve. Po dobrih 20 letih glasbenega spanja na področju lahke glasbe, in sicer od leta 1964, ko smo drugo leto zapored sledili Festivalu slovenske popevke v Trstu, smo končno dočakali glasbeni preporod. Ponovno je živela tista vrsta glasbe, ki jo nekateri intelektualci tako radi zapostavljajo, češ da ni v njej nobene izvirnosti in umetnosti. Priznam, da smo dnevno pričla glasbenemu šundu, ki nas preplavlja preko radia in televizije, vendar moramo tudi pri lahki glasbi ločiti dobro od slabega. Lahko nam taka vrsta glasbe ni pogodu, s tem pa še ni rečeno, da nima taka glasbena govorica svoje umetniške vrednosti. S »Pojoči nočjo« je v Trstu zazvelo nekaj novega in originalnega, kar upam, ne bo muha enodnevca. V Trebče smo h koncertu pristopili z veliko radovednostjo, češ kaj so ti mladi fantje spravili skupaj in kako. V teku večera pa je postalo jasno, da so izvajalci vzeli stvar z resnostjo, kreativnostjo in zakaj ne z velikim pogumom. Ugotovili smo, da je naša mladina zmožna takega koncerta, s katerim se bodo lahko v bodoče predstavili v matični domovini in ne bodo v ničemer zaostajali za tamkajšnjimi vidnimi predstavniki zabavne glasbe. Z izredno občutljivostjo in smislom za muziciranje so znali izpovedati in spojiti trde skladbe rocka z melodičnimi virtuosizmi violine in sak-

sofona. Prehajanje in prepletanje teh dveh nasprotnih si glasbenih stilov so izpeljali s klavirskimi intermezzi in celoto bi v duhu resne glasbe lahko primerjali s suito. Ta suita je toliko bolj zanimiva in dobra izpeljana predvsem zato, ker so izvajalci tudi avtorji skladb z različnimi osebnostmi, stilji in izvajanjem in so dovolj raznoliko izrazili občutke in počutja. Seveda se takega podviga ne more lotiti poprečni glasbenik in prav v »Pojoči noči« diha tista kreativnost, ki jo zmore le, kdor se z glasbo ukvarja resno in zakaj ne, s klasično glasbo. Not ne moreš stresati na pentagram kar z rokava, če hočeš, da ima glasba svojo veljavo in izpoved. Še nekaj se mi zdí važno poudariti: celoten večer je izpeljan v 70 minutah popolnoma nove avtorske glasbe in to je za tako mlado skupino hvalevredno in izrednega pomena.

Če je v Trebčah tu pa tam kaj zaškripalo, smo v Križu sledili nekoliko izpopolnjeni in prenovljeni predstavi, dodali so nekaj novih skladb, motivi so si med seboj sledili bolj dinamično in plesalke so se gibale z večjim sinhronizmom in sproščenostjo. Morda bi kazalo v bodoče te plesne točke kako drugače uskladiti, da bi bila manj vidna razlika izkušenih in manj izkušenih plesalk; sicer pa je ta element prijeten in nedvomno obogati vsebino koncerta.

Celoten ansambel je bil po napetosti premiere bolj sproščen in uigran, vsekakor pa bo predstava dosegla svoj optimum takrat, ko bodo vsi stopili na oder brez treme, gotovi v izvajanju in mimiki in ko se bodo med koncertom tudi sami zabavali. (mo)

prispevki

Ob 40-letnici osvoboditve in ob obletnici smrti očeta oz. moža Rudija daruje družina Wilhelm 25.000 lir za sklad Dela, 25.000 lir za knjižnico P. Tomažič in tovariši, 25.000 lir za ŠD Polet in 25.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

Ob obletnici smrti brata Rudija Wilhelma daruje sestra Ivanka 20.000 lir za sklad Dela.

Mario Danieli (Kontovel 92) daruje 50.000 lir za popravilo dvorane na Kontovelu.

Ob 10. obletnici smrti (18. 7.) dragega očeta Pija Medena daruje hči Luciana z družino 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Križa.

V počastitev spomina Brede Raubar daruje Marjo Magajna 20.000 lir za KD I. Cankar.

Namesto udeležbe na izletu darujeta Rafael in Marta Kocijan 10.000 lir za ŠD Zarja in 10.000 lir za KD Lipa.

Namesto cvetja na grob Marcela Zorzenona daruje Olga Ban 20.000 lir za Tržaški oktet.

V spomin na Svetka Križmančiča daruje družina 40.000 lir za KD Lipa.

V spomin na Bredo Raubar darujeta Igor Može in mama 20.000 lir za KD I. Cankar.

V spomin na Marjana Štoko darujeta sestra Dorka in Ivanka 25.000 lir za spomenik padlim v NOB na Proseku in 25.000 lir za VZPI-ANPI Prosek - Kontovel.

V spomin na Marijo Ukmar daruje Dorka Nabergoj 10.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na Angelo Pirc in Justino Grilanc daruje Ivanka Milčič 10.000 lir za KD Rdeča zvezda in 10.000 lir za SK Kras.

V spomin na Fani Regent vd. Kalc daruje družina Kalc 15.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na teto Fani Regent vd. Kalc darujeta Lidja in Miloš Kalc 25.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na pokojno Fani Regent daruje Zala 10.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

šolske vesti

Sindikatslovenske šole sporoča, da je bil objavljen v uradnem listu razpis natečaja za izpiti in naslovi za stalna mesta profesorjev na nižjih srednjih šolah. Rok za predložitev prošelj zapade 31. julija. Vsa zadevna pojasnila daje slovenski odsek na šolskem skrbništvu.

Deželni šolski urad (Sovrintendenza) je sporočil sindikatu, da je na oglasni deski omenjenega urada objavljen razpis rednega natečaja za izpiti in naslovi za pridobitev habilitacije za poučevanje na slovenskih srednjih šolah druge stopnje. Rok za predložitev prošelj delnemu šolskemu uradu (Trg sv. Antona novega 6, Trst) zapade 2. avgusta.

mali oglasi

PRODAM prenosljivo licenco trgovine s foto-kino aparati. Pojasnila na Primorskem dnevniku.

UGODNO prodam, tudi posamezno, 2 novi pocinkani garažni vrati. Tel. na št. 040/211-936 v večernih urah.

GOSTILNA GUŠTIN, Zgonik je zaprta zaradi letnega dopusta od 18. t. m. do 9. avgusta.

OSMICO ima Boris Pangerc, Dolina št. 116. Toči pristno domače vino.

PRODAM elektronsko harmoniko, amplitifikator Leslie in mikrofoni Schure. Telefonirati na 040/227-246 ali 761-624.

OSMICO je odprl v Sv. Križu št. 44 Rudolf Košuta. Toči belo in črno domače vino.

CVETLIČARNA ANGELA, Boljunc 41 obvešča svoje cenjene odjemalce, da bo zaprta zaradi dopusta od 15. t. m. do 18. avgusta.

OSMICO je odprl na Opčinah Ferdinand Hrovatin. Toči belo in črno vino.

OSMICO je odprla Norma Gabrovec v Mavhinjah št. 11. Toči belo in črno vino.

PROFESOR daje lekcije iz matematike. Tel. 003865/21972.

PRODAM dirkalno kolo. Tel. 040/220430.

PODARIM 2 lepi črni mucki. Tel. 0481/882123.

gledališča

ROSSETTI

Do 11. avgusta bo v gledališču Rossetti »FESTIVAL OPERETE 1985«. Na sporedu bosta opereti »La baiadere« E. Kalmanna in »Rose Marie« R. Frimla in H. Stoharta.

Danes, 18. t. m., ob 20.30 bo na sporedu druga predstava operete v treh dejanjih »La baiadere« E. Kalmanna.

V soboto, 20., tretja in v nedeljo, 21. t. m., četrta predstava.

V glavnih vlogah nastopajo: Stelia Doz (Odette), Daniela Mazzucato (Marrietta), Max René Cosotti (Radjani), Sandro Massimini (Napoleone), Vincenzo Manno (La Tourette), Gianfranco Saletta (polkovnik Parker), Mauro Serio (Dewasing), Giorgio Valletta (direktor gledališča), Luigi Palchetti (Primprinette), Franco Jesurum (Cohen), Fulvio Falzarano (direktor hotela), Plesalca solista Patrizia Orzieri in Roberto Fantini. Režiser: Giorgio Pressburger; orkester in zbor gledališča Verdi.

Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Poletna violinska šola
Od 21. do 30. avgusta: šola bosta vodila prof. Igor Ozim in njegova asistentka Christine Hutcap. Vse podrobnosti o vpisu dobite v Cankarjevem domu, tel. 003861/212-492 ali 221-121, int. 432 in 433.

kino

Ariston 21.30 »Greystoke - La leggenda di Tarzan, il signore delle scimmie«. Christopher Lambert.
Eden Zaprto zaradi počitnic do 26. t. m.
Fenice Zaprto zaradi počitnic do 16. avgusta.
Excelsior 20.00 - 22.00 »Il fiume del-l'ira«.
Nazionale Dvorana št. 1 16.00 - 22.00 »Situazioni calde e bagnate«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Dvorana št. 2 16.00 - 22.00 »Momenti porno-vogliosi«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Dvorana št. 3 17.00 - 22.00 »Possession«.
Mignon 17.00 - 22.00 »L'alcovca«. L. Carati. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Grattaciolo 18.00 - 22.15 »Agente 007 - Vivi e lascia morire«. R. Moore.
Capitol Zaprto še jutri.
V soboto ob 17.00 »College«.
Vittorio Veneto 16.30 - 22.00 »Le due bocche di Marina«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Lumiere 17.00 - 22.00 »Rust never sleeps«. Koncert N. Younga.
Alcione Zaprto zaradi počitnic.
Radio 15.30 - 21.30 »L'amore e la bestia«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Obvezno cepljenje psov v zgoniški občini

Župan občine Zgonik obvešča občane, lastnike psov, da se bo obvezno in brezplačno cepljenje proti steklini vršilo na občinskem sedežu v Zgoniku (v skladišču) od 16. julija do 13. avgusta vključno, vsak torek in petek od 11. do 12. ure.

Odreja:

- a) lastniki psov morajo obvezno pripeljati pse s primernim nagobčnikom;
- b) v dokaz opravljenega cepljenja bo živilozdravnik izdal zainteresiranim potrdilo;
- c) cepljenje bo podaljšano čez predvideni rok v sledečih primerih:
 - v brijih živalih, po porodu in med dojenjem;
 - pri mladičih, po dopolnitvi tretjega meseca starosti;
 - pri psih, ki so bili cepljeni proti nahodu, po poteku 15-20 dni od zgoraj navedenega cepljenja;
 - d) po poteku predvidenega roka, bodo tisti, ki niso izpolnili teh odredb, prijavljeni sodnim oblastem.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

organizira v šolskem letu 1985/86 sledeče tečaje:

TRST

1. Drugi letnik tečaja s kvalifikacijo za mizarje
 2. Drugi letnik tečaja s kvalifikacijo za tajnice
 3. Prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za kamnoseke
 4. Prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za tehnično-upravne uradnike
 5. Tečaj specializacije za programiranje
 6. Tečaj specializacije za plače
 7. Tečaj za fiskalno ažurniranje pri vodenju malih obratov
 8. Izpopolnjevalni tečaj za čebelarstvo
 9. Izpopolnjevalni tečaj za vinarstvo - Lonjer
 10. Izpopolnjevalni tečaj za vinarstvo - Križ
 11. Izpopolnjevalni tečaj za vinarstvo - Repen
- GORICA**
12. Tečaj specializacije za programiranje
 13. Tečaj rekvalifikacije za strojepis
 14. Izpopolnjevalni tečaj za čebelarstvo

Vpisovanje in podrobnejše informacije od 8. do 20. julija t.l. na sedežu Zavoda v Trstu, Ul. Carducci 8, II. nadst. vsak dan (razen sobote) od 9. do 12. ure.

razna obvestila

Uradi SKGZ bodo vse do 31. avgusta poslovali s sledečim urnikom: ponedeljek - petek od 8. do 14. ure ter v soboto, od 8. do 13. ure.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

čestitke

Rojstvo prvorojenke MANUELE je 15. t. m. osrečilo starša GIORGIOTA in SUZANO. Srečni družini želi vse najboljše sestra Cinzia z možem Sergiojem, mali Peter pa pošilja koš poljubčkov. Voščilom se pridružuje Marija.

V ponedeljek, 15. t. m., je na Tartiniju diplomirala iz klavirja

TATJANA BLOKAR

Čestita ji

KD F. Venturini

Prispevajte za

Dijaško matico

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 18. julija MIROSLAV

Sonce vzide ob 5.33 in zatone ob 20.49 — Dolžina dneva 15.16 — Luna vzide ob 5.27 in zatone ob 21.43.

Jutri, PETEK, 19. julija VINČENC

Vreme včeraj: temperatura zraka 27 stopinj, zračni tlak 1018,6 mb raste, veter 15 km na uro zahodnik, vlaga 66-odstotna, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marco Crisman, Antonella Pusole, Andrea Belgrado, Valentina Zappia, Marco Prochilo, Samuel Tedeschi, Nicola Cassio, Martina Russignan, Erica Russignan, Katia Ivančič.

UMRLI SO: 71-letna Romana Mucchia vd. Fachin, 87-letna Carla Sullig vd. Bosetti, 86-letna Giovanna Gherlizza vd. Tomasi, 78-letni Paolo Perfetti, 79-letni Antonio Fabbri, 74-letni Giuseppe Marsalek, 72-letni Ostilio Grego, 57-letni Alfredo Furian, 66-letna Bruna Furlani vd. Babich, 80-letni Antonio Apollinari, 84-letna Margherita Fillin vd. Umani, 80-letna Ida Sibelia vd. Lorenzi, 52-letni Augusto Sterle, 81-letni Rodolfo Milloch, 73-letna Giovanna Malik vd. Benevoli, 77-letna Ljudmila Susmelj, 94-letni Guglielmo Siega Duca-ton, 50-letna Assunta Frisenda por. Bencivenghi, 76-letna Srečka Radoslo-vich vd. Busanovič.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Ul. Roma 15, Ul. Ginastica 44, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 299-197.

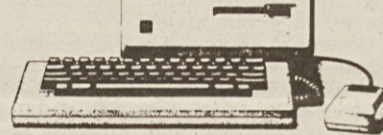
menjalnica

17. 7. 1985

Ameriški dolar	1.830.—
Kanadski dolar	1.360.—
Švicarski frank	778.—
Danska krona	177.—
Norveška krona	219.—
Švedska krona	218.—
Holandski florint	572.—
Francoski frank	211.—
Belgijski frank	31.—
Funt sterling	2.580.—
Irski sterling	2.015.—
Nemška marka	643.—
Avstrijski šiling	90.—
Portugalski eskudo	10.—
Japonski jen	7.—
Španjska peseta	10.—
Avstralski dolar	1.180.—
Grška dramma	14.—
Debeli dinar	6.20
Drobni dinar	6.30

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - UL. ICA F. FILZI 19 - 61-446

Macintosh

POVERJENI ZASTOPNIK

Apple Computer

DEC SISTEMI srl

computermarket

Ulica Valdirivo 6 — TRST

Tel.: 040/61946

Computer Macintosh, ki ga naše podjetje uradno zastopa in prodaja, razpolaga tudi z word — processing programom, ki uporablja črke Č, č, Š, š, Ž, ž iz slovenske abecede.

tommasini

port

boutique

za moškega in žensko

izredna razprodaja
s popusti 20-30-40-50%

TRST - UL. MAZZINI 37-39

Obv. občini

Emporio

FIorentino

TRST - Ul. S. Maurizio 16 (Trg Ospedaie) - Tel. 794669

VELIKA SEZONSKA RAZPRODAJA
od 18. julija do 15. avgusta 1985

Obv. občini 12.7.85 do 15.8.85

EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK

Canon

proizvodni program

»OFFICE AUTOMATIC«

fotokopirni stroji — pisalni stroji — računalniki — lazer tiskalniki in pisarniški material.

CMD

Galleria Fenice 8/10 — TRST
Tel. 040/766-231

Razpisana tečaja za zdravstvene tehnike

Tržaška krajevna zdravstvena enota je razpisala XI. tečaj za radiološke zdravstvene tehnike in III. tečaj za fiziopatološke tehnike. Oba tečaja trajata tri leta. Prijavijo se lahko fantje in dekleta, ki bodo najkasneje do konca leta 1985 dopolnili 18 let in imajo diplomno višje srednje šole, ki dovoljuje vpis na univerzo.

Prošnje za vpis morajo kandidati oddati na krajevno zdravstveno enoto, Ul. Farneto 3, med 15. julijem in 13. avgustom.

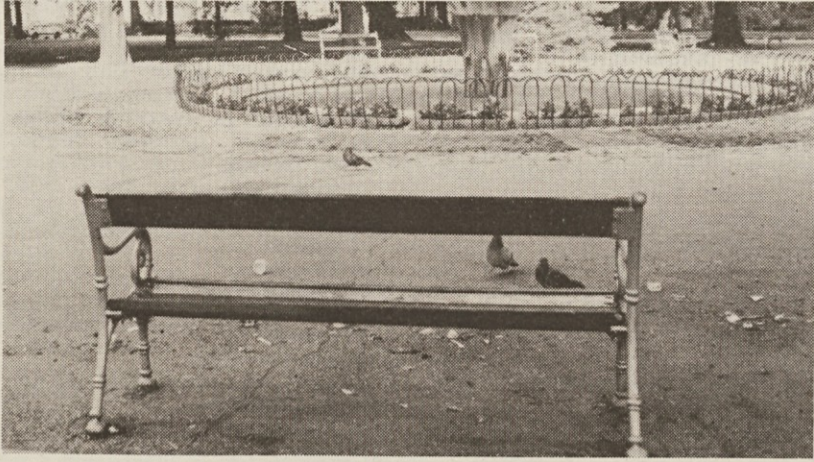
Urbanisti so pametno ravnali

Gorica je mesto polno zelenja povsod na ulici in v parkih

Gorica je zeleno mesto. Dovolj je povzpeli se na grajski grič ali v zadnje nadstropje kakega nebotičnika ter pogledati navzdol. Povsod bomo videli zelenje, drevje na dvoriščih, med hišami, na ulicah, v parkih. Sicer ni niti potrebno, da bi se povzpeli visoko. Dovolj je, da gremo po ulicah, pa bomo ugotovili, da je zelenja veliko, ob skoro vseh cestah, da imamo veliko parkov.

Ko se je naše mesto pričelo širiti iz ozkih poznosrednjeveških okvirov sredi prejšnjega stoletja, takrat ko so zgradili železnico in kolodvor, ki je bil nekje med mestom in Štandrežem, daleč od mestnih hiš (v letu 1823, kot je razvidno iz takratne mape, je bil med mestom, ki se je končalo nekje pri današnjem županstvu in Štandrežem, le ena hiša, in sicer velika kmečka domačija na vogalu današnjih ulic Duca d'Aosta in 24. maja. Pokopališče pa je bilo tam kjer je danes spominski park. Vse drugo so bila polja in travniki. Načrtovalci vzgojeni na Dunaju so narisali mapo bodočega mesta. Po dunajskem vzorcu so načrtali široke ulice. Na vseh teh pa naj bi bilo veliko zasajenih dreves in gredic. To mesto imamo še danes in tudi v kasnejših letih so se goriški načrtovalci držali te naše specifičnosti.

Zaradi tega imamo kar veliko cvetja. Vse povsod. Na ulici in na dvo-

rišču oziroma vrtu. Poleg tega pa imamo javne parke. Ljudski vrt. Spominski park, ki so ga uredili na kraju kjer je nekoč stalo mestno pokopališče. Park v dolini Korna. Javnosti je odprt park za palačo županstva. Imamo male parke ob obrežju Soče v Ulici Lungo Isonzo Argentina, v naselju Sv. Ane, v Stražicah, pri Madonna. Dežela je lani uredila park na Šanci. Poleg tega imamo še celo vrsto zasebnih parkov, med katerimi izstopa park grofa Coroninija.

Občina je v vseh teh parkih, ponekod tudi na ulicah, med gredicami

in zelenjem, postavila tudi klopee ter igrišča za otroke. Tako klopi kot igrišča pa so večinoma prazna. To ne zato ker Goričani ne ljubimo zelenja ali posejanja v parku. Nasprotno. Najbrž ga niti ne potrebujemo, saj imamo obilo zelenja in parkov ter vrtov na skoro vsakem našem dvorišču. Zato, za razliko od prebivalcev drugih krajev, ki zelenja doma nimajo, ga imamo mi v preizobilju. Kljub temu pa se najdejo nekateri, ki trdijo, da bi bilo treba v Gorici urediti še kaj in da naše mesto nima dovolj zelenja.

Tudi na slovenski šoli Ivan Trinko

Še teden dni možnost vpisa v šolski tečaj za odrasle

Poročalj smo že, da je do 25. julija t.l. bil podaljšan vpis v tečaje za odrasle, ki jih prirejajo v nekaterih šolah na goriškem območju. Med te sodi tudi slovenska nižja srednja šola Ivan Trinko. Gre za tečaje, ki so jih priborili sindikati takrat ko so dosegli, da se je vnesla v delovno pogodbo točka, po kateri bi bili imeli delavci 150 ur letno na razpolago za šolsko in strokovno izpopolnjevanje. Odtod tem tečajem za odrasle ljudski naziv »150 ur«, pa čeprav so tisti, ki so obiskovali te tečaje, morali napraviti veliko več od prej omenjenih 150 ur.

Namen teh tečajev je bil in seveda je ta, da bi vsem tistim, ki niso svoj čas dosegli diplomu nižje srednje šole, tj. zaključno diplomu obvezne osemletne šole, nudili toliko dodatne izobrazbe, da bi si lahko pridobili to diplomu. Na Goriškem je bilo več takih tečajev v raznih krajih, med temi več let tudi en slovenski tečaj na šoli Ivan Trinko. Diplomoma na tej šoli je tako dobilo nad 70 starejših občanov.

Lani in predlanskim takih slovenskih tečajev ni bilo zaradi premajhnega števila vpisanih. Tudi letos je bilo doslej premalo vpisanih. Zato bi bilo prav, da bi se s tem soočili vsi tisti, ki jim je diploma potrebna ter se vpišejo in seveda si prizadevajo dobiti to diplomu, ki jim bo seveda koristila, saj ni moč več

v nobeno službo brez nižješolske diplome.

Enotna sindikalna federacija CGIL-CISL-UIL, ki je svoj čas dala pobudo za te tečaje, je v tiskovnem poročilu izjavila, da si prizadeva v bodoče dobiti dodatne izpopolnjevalne tečaje. Tisti, ki so potrebovali diplomu nižje srednje šole so jo v glavnem dobili. Zaradi tega si bodo sindikati prizadevali, da bi se uvedli dveletni tečaji prve stopnje višje srednje šole.

Umrl je odv. Pedroni

V goriški bolnišnici je po mučni bolezni umrl odv. Carlo Pedroni, znan pravnik tako v goriškem kot v italijanskem merilu. Bil je nečak nekdanjega goriškega iredentističnega pravaka odv. Pinausiga in je v času po drugi svetovni vojni, takrat ko je predsedoval Associazione giovanile italiana ter bil, kot monarhistični svetovalec v goriškem občinskem svetu, zelo nasproten do Slovencev. Bil je zelo oster do vseh naših zahtev, pa čeprav je šlo za navadno delo v kakem slovenskem predmestju.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča udeležence izleta na Veliko planino, da bosta avtobusa vozila po sledečem redu: prvi avtobus odpelje ob 5.30 s Travnika, drugi avtobus ob 5.30 iz Sovodnj. Društvo obvešča tudi, da bo sedež odprt tudi danes od 10. do 12. ure.

SPD Gorica priredi 20. in 21. t.m. izlet v Avstrijo z vzponom na Klomnack in Koenigstuhl. Prevoz s lastnimi sredstvi. Podrobnejša pojasnila pri Ivu Berdonu.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—22.00 »Porno ragazze erotiche«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 18.00—22.00 »Christina F: Noi i ragazzi dello zoo di Berlino«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30—20.30 »Kalifornijske lutke«.

SVOBODA 20.30 »Pobesnili Maks«. DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Comunale - Ul. Terenziana 26 - tel. 44387.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Marzini - Kofzo Italia 89 - tel. 84443.

POGREBI

Danes v Gorici, ob 8. uri Leonardo Nacin iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 9.30 Danilo Pahor iz splošne bolnišnice v cerkev na Svetogorski ulici in na glavno pokopališče, ob 11. uri Emilia Jakoncic vdova Petterin iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 12.30 Carlo Pedroni iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče.

Letovanje Novogoričanov

Slabšanje življenjskega standarda delavcem v novogoriški občini ni preprečilo početnic oziroma oddiha ob morju ali v gorah. V občinskem sindikalnem svetu poudarjajo, da se je za letovanje zanimanje celo povečalo. Seveda gre pri tem upoštevati, da tovarne in druga podjetja krijejo znaten del stroškov v raznih objektih, kot so denimo počitniški domovi in prikolice. Veliko število delavcev odhaja na letovanje v Novigrad, kjer ima svoje objekte Počitniška skupnost »Soča« iz Nove Gorice.

Podjetja iz novogoriške občine imajo v svojih ali najetih objektih skupaj okoli 4.000 ležišč. Od tega jih je 300 v sklopu Počitniške skupnosti »Soča« v Novigradu. Cena penziona v tej sezoni znaša povprečno po 150 tisoč starih dinarjev dnevno. To je več kot za polovico ceneje od penzionov na primer v hotelih ob morju. Inflacija z naraščanjem življenjskih stroškov v Jugoslaviji je povzročila novo ovrednotenje tako imenovanega delavskega turizma, to je letovanja v počitniških objektih podjetij, ki so v tej sezoni polno zasedeni. (m.d.)

Praznik »Unità«

Praznik komunističnega tiska bo ob koncu tedna v severnem predelu mesta, v neposredni bližini mejnega prehoda v Škabrijelovi ulici. Prireditve bodo na sporedu vsak zvečer, od ponedeljka, 22. t.m., pričele pa se bodo že danes zvečer.

Načrti podobni tistim v Doberdolu in Tržiču

V Ronkah načrtujejo ureditev in zavarovanje območja Močil

Tudi v občini Ronke nameravajo v prihodnje urediti in zavarovati nekatera z naravoslovnega vidika zelo zanimiva območja. Uredili naj bi predvsem Močila, zamočvirjeno kraško dolino na meji z doberdolsko in trziško občino, kasneje pa naj bi se predvidoma lotili tudi drugih posegov. Za uresničitev načrta bo občina uporabila sredstva, ki jih daje na razpolago deželni zakon št. 11 iz leta 1983.

Ob tem velja zapisati, da so prve korake v tej smeri v občini Ronke že naredili, vendar predloženi načrt ni naletel na ustrezen sprejem in podporo s strani pristojnih deželnih organov. Ne toliko ker ne bi bil upoštevanja vreden, ampak, kakor so pojasnili na deželi, ker je bil pristop do reševanja vprašanja preveč omejen. Z drugo besedo: pripravili naj bi nekakšen splošen načrt prostorske ureditve območja Goriškega Krasa in zavarovanja posameznih področij. Na podlagi takega skupnega načrta, bi bilo mogoče laže in bolj usklajeno zagotoviti potrebna finančna sredstva za izvedbo posameznih posegov.

V tej smeri gredo zdaj prizadevanja ronških upraviteljev. Na pobudo občinske uprave je bil pred kratkim prvi sestanek s predstavniki drugih petih občin (Doberdob, Tržič, Sovodnje, Zagraj, Foljan), ki segajo v območje Goriškega krasa, v prihodnjih

dneh pa bo občina pripravila tudi sestanek s prebivalstvom Selc, kraja, ki je najbolj neposredno zainteresiran, da se območje Močil dokončno, tako ali drugače, uredi.

Na sestanku s predstavniki občin — vodil ga je obrtnik Puntin — so bila iznešena osnovna stališča o nujnosti uvedbe naravovarstvenega posega na območju Močil ter sam pristop za realizacijo načrta. Predstavniki občin so se v glavnem strinjali z načrtom, ki so se ga lotili v Ronkah, čeprav je še precej medel in nedodelan. Območje Močil, ki je bilo, resnici na ljubo, precej razvrednoteno zaradi preštevilnih posegov doslej (avtocesta, vodovod, plinovod itd.) bi kazalo urediti in primerno zavarovati tudi zaradi prisotnosti v neposredni bližini, dveh območij, kjer so že v teku, oziroma se načrtujejo obsežni posegi. Ti območji sta Doberdolsko jezero, Sabeljsko jezero in kraški griči nad Tržičem. Z ureditvijo Močil bi pravzaprav dobili večjo, zaokroženo celoto.

Močila predstavljajo naravno znamenitost — zamočvirjeno območje, presihajoče jezero, ki pa v sedanji obliki ne more obstati. Zemljišča so v glavnem last zasebnikov, ki hočeš nočeš, vsak po svoje upravljajo z lastnino. Tako je ponekod opaziti že precejšnje nanose materiala, ki z okoljem nima nikakršne veze. Prebi-

valci pa stalno in glasno opozarjajo tudi, je na srečanju dejal odbornik Puntin, da je stoječa voda zdaj leglo za različen mrčes. Ob tem ne gre pozabiti, da so zadnje hiše v Selcah v neposredni bližini območja, ki naj bi ga zaščitili.

Kaj in kako bodo ukrepali, zaenkrat še ni znano, ker je načrt pravzaprav šele v obrisih.

Na Peči poletni praznik

Člani kulturno-športnega društva Vipava s Peči se pripravljajo na poletni praznik, ki bo potekal v zadnji desetini meseca. Na sporedu imajo več zanimivih zabavnih in rekreacijskih točk, niso pozabili niti na kotalkanje, panogo, ki označuje trenutno delo tega društva. Praznovanje bodo začeli v soboto, 20. julija, ko bo na sporedu tekmo vanje v briškoli ter ples z ansambлом »Anna e gli allegri folk«. V nedeljo bo popoldanski spored namenjen folklori. S tem v zvezi bosta nastopili mladinski skupini iz Ločnika in Nabrežine.

Srž praznovanja bo v nedeljo, 28. julija, ko bodo na betonski plošči pripravili kotalkarsko revijo, na katero so povabili tudi društvo iz Nove Gorice.

Marko Waltritsch

Pevma, Oslavje in Štmaver skozi stoletja

8.

Vikarišče v Štmavru. V njem je bila šolska učilnica v začetku našega stoletja

Davčna občina Štmaver je takrat obsegala 656 hektarjev, v njej je bivalo v začetku stoletja 327 prebivalcev v 53 hišah. Do leta 1902 je bila na ozemlju Štmaver in Podsobotina ena sama davčna občina. Kasneje pa so jo na zahtevo prebivalcev obeh vasi razdelili, saj je med njimi vladal več let spor zaradi nerešenih cerkvenih zadev. Medtem ko so bili Štmavrci lastniki zemlje na sabotinskem pobočju, je bila skoro vsa zemlja v ravnini med vasio in Pevmo last družine Fonžari, ki je imela tudi večje poslopje, takoimenovani »grad«, v katerem je bilo stanovanje, poleg tega pa so bila še nekatera gospodarska poslopja, gostilna in tri kmečke hiše. Šolskega poslopja takrat niso imeli. Šola je gostovala v vikarišču kakih 20 minut od cerkvice proti severozahodni strani Prostor pa za šolo ni bil primeren in splošna želja je bila, da bi okrajni šolski svet poskrbel za novo šolo. Kutin je v svojem delu podrobno opisal, kakšni so bili zaselki Štmavra in jih tudi imenoval tako, kot so jim pravili domačini: Farovž ali Vas, Znarišče, Pintaršče, Bensi, Cibišče, Brajniki, Boškarji, pri Palači, na Koničnem, pri Mežnarju, Breščaki, pri Gradu, Slugišče, Bregantišče, Grapaj, Komuniščar, v Kaplaniji, Kacafurišče, Hledetišče, na Dolini, ob Pevmci, v Malnu, pri Štantu.

Nad vasio se dviga Sabotin, z najvišjima vrhovoma, ki se

učitelj Kutin, ki ve tudi povedati, da so po ljudskem izročilu v tem samostanu bivali menihi.

Pri Štantu se v Sočo izliva reka Pevmica, ki tvori mejo med Pevmo in Štmavrom. Tudi v prejšnjem stoletju je ob gostem deževju preplavila bregova in prizadela veliko škode. Ob takih prilikah je Pevmica tik pred svojim izlivom razorala obširno in globoko polkrožno kotlino, ki so ji častniki dali leta 1866 ime »Hudičeva luknja«. Tako so ji pravili ob začetku stoletja Goričani. Ta izraz (Busa del diau) se uporablja še danes, domačini pa ga niso uporabljali. Kamniti most čez Pevmico so zgradili Štmavrci leta 1875. Na pevmski strani mostu je bil Primožičev mlin.

Nad 78 hektarjev sveta je bilo v začetku tega stoletja obdelanega v vinograde. V ravnini je bilo veliko sadnega drevja. V glavnem so v Štmavru pridelali belo vino, največ rebule, kakih 1.200 hektolitrov na leto. Domače bele trte so bile grganja, glera, sušec in istrijanka, tuje pa rizling, malvazija, burgundec in rulanec. Kar so pridelali črnega vina, so ga porabili doma, belo pa so prodajali. V spodnjih predelih so pridelovali tudi zelenjavo, ki so jo nosili prodajat v Gorico. Krmo za živino so pridelali na senožitih na sabotinskem pobočju. V začetku stoletja so imeli v vasi 19 parov volov in 50 krav. Prašiča pa je imela vsaka hiša, boljše kmetje tudi po več živali. Kutin je v svojem delu napisal, da so se kmetje jezili nad železnico, ki so jo bili prav takrat zgradili, ker je bila speljana po najboljših travnikih na severni strani Sabotina, kjer so prej kosili travo za krmljanje živine.

Do leta 1891 je bila večina štmavrske zemlje last grofa Blacasa, ki jo je kupil od grofov Neuhausnov. Oskrbniki so bili Fonžarijevi, podložnih je bilo 18 kmetov-kolonov. Leta 1891 je grof Blacas prodal posestvo Alojziju (Luišu) Fogarju iz Pevme. Fonžari je kupil gosposko poslopje ter hiše za devet kolonov, drugo pa so kupili posamezni domačini.

Od 20. do 27. julija v Pulju 32. FIJF

Pulj o Pulju

Puljski filmski festival, ki bo od 20. do 27. julija že dvaintrideseti, sodi med tiste jugoslovanske kulturno družabne dogodke, ki jim tudi vročina, morebitna slaba organizacija itd. ne morejo do živga. Puljski filmski festival z »ravnanjem« in dejanjem vselej rad opozori nase; resda — večinoma — zgolj jugoslovansko javnost, kajti svetovni odmev najde le v nekaterih specializiranih časopisih in revijah. Na predvečer puljskega festivala se praviloma vedno bijejo zakulisne bitke, producenti protestirajo, novinarji objavljajo nasprotujoče si izjave, tako da je položaj tik pred slovesnim začetkom v Vespazijanovi areni nalektrizan. Tako se zdi, vendar je največkrat nalektrizenost kot milni balonček...

Letošnji festival je imel posebno uverturo. Zaradi zlate palme, ki jo je dobil film Oče na službenem potovanju režiserja Emira Kusturice v Cannesu. Zmaga v Cannesu je skali- la načrte nekaterim filmarjem za Pulj. Če nekdo zmaga na tako reko najpomembnejšem festivalu na svetu, ne more ostati praznih rok ni na nacionalnem, kakršen je puljski. Naj se torej izloči Kusturicev film? V beograjskem tisku je bilo zaslediti spekulacije, naj Kusturica ne sodeluje v tekmovalnem delu. Toda canneski zmagovalček je prijavljen in bo sklenil 32. festival jugoslovanskega filma v Pulju.

Slovenska prisotnost v Pulju: »De- diščina« Matjaža Klopčiča, »Naš človek« Jožeta Pogačnika, »Ovni in mamuti« Filipa Robarja, »Ljubezenska pisma« Rajka Ranfla in »Butnskala« Francija Slaka. Prvi trije naslovi so uvrščeni v tekmovalni spored, Ljubezen in Butnskala pa sta, žal, izločena. Žirija, ki jo sestavljajo režiserja Šime Šimatovič, in Puriša Djordjevič ter kritik Sreten Asanović, za sedaj še ni dožvela resnih kritik o njihovi ustreznosti ali neustreznosti, kar pa gre pričakovati, kot na vsakem tekmovalnem shodu. Selekcija je za tekmovalni spored v areni iz-

brala 15 filmov, od teh tri slovenske, za informativni del pa preostalih 12. O tem izidu se nekoliko hudejejo v Sloveniji, zlasti zaradi izključitve iz boja za zlate arene Ranflovega filma Ljubezen. Vendar številčnost slovenske udeležbe in, u- pajmo, tudi kvaliteta, dokazujejo stabilnost slovenske proizvodnje in utrjenost zastavljene programske politike. S tem je zagotovljena osnova v razvoju slovenske kinematografije, kontinuiranost ustvarjalnega procesa in možnost priliva novih avtorjev in idej. Tu je pravi uspeh slovenskega filma, še pred katero nagrado na domačih ali tujih festivalih.

Za nagrado je glavni favorit festivala »Oče na službenem potovanju«, obenj postavljajo še »Življenje je lepo« Bora Draškovića, »Jagode v grlu« Srdjana Karanovića, »Ljubezenska pisma« Zvonimira Berkovića. Kako se bo razpletla borba za zlate arene pa bomo dnevno poročali s puljskega festivala v tednu od 20. do 27. julija, času ko se ta odvija. Pomembno je, da tudi v zamejstvu imamo možnost redne informacije o osrednji filmski manifestaciji v jugoslovanskem merilu. Film in filmska kultura dobivata pri nas vedno več prostora, širi se sfera zainteresiranih, ljubiteljev in gledalcev. Film z neposredno in razumljivo govorico odlikuje sodobno stvarnost in jo na tekočem traku prenaša iz oddaljenosti v naše kraje. Na festivalih se o filmskih stvaritvah križajo mnenja, razmotrivajo senčne strani, kar omogoča neposreden in neformalen stik z ustvarjalci. Vzpostavijo se stiki med filmskimi delavci in padajo ideje o morebitnih kulturnih akcijah. Zamejska prisotnost je na puljskem festivalu še omejena, skromna. Uklenjena med novinarsko dejavnostjo in težavami ob teleksu ipd. Vedno bolj pa sili na dan neprikrita želja: kaj bomo lahko v Pulju gledali tudi nekaj našega, naš filmski prispevek?

IGOR PRINČIČ

Festival ob 40-letnici jugoslovanskega filma

Na odprtju letošnjega filmskega festivala ne bomo sledili le nekaj govorom tega ali onega predstavnika festivalske skupnosti, žirije, mestnih upravnih organov. Niti običajni ognjemeti ne bodo osamljeni v topleni juljski večeri, veliko filmsko platno puljske arene bo namreč zaživelo ob dokumentarnih prizorih prvih filmskih posnetkov svobodne Jugoslavije. Pulj 1985, 32. festival jugoslovanskega filma, »pozdravlja osvoboditelje« in slavi 40-letnico filmske produkcije povojne Jugoslavije.

Letos se bomo torej v Pulju spominjali na leto 1945, ko je nastalo »državno filmsko podjetje« (februarja), ko je Zvezna vlada dokončno odobrila odlok, s katerim je »podjetje« nastalo (3. julija), ko se je slednje prelevilo v »Filmsko podjetje demokratične federativne Jugoslavije«. To je bila v resnici prva producentna hiša svobodne Jugoslavije, na čelu je imela izvršnega delegata, ki je sodeloval z 10-članskim svetom v predstavništvu posameznih federativnih republik. Sestajali so se v prvih, hudih trenutkih nove države, ki je komaj prestala vojno. Skušali so reševati probleme filmskega sveta, ki so ga vse prejšnje vlade zanemarile, tako da se je težko priborjena filmska kultura iz začetkov stoletja z leti porazgubila, izgubila je svojo pomembnost, najvidnejše predstavnike, tehnično bazo. Medtem ko so ostale evropske države, da o ZDA, ali Indiji ne govorimo, postavljale na noge filmsko industrijo, ki je preživela kar dve svetovni vojni, je v Jugoslaviji obstajala le amaterska filmska dejavnost in so morali jugoslovanski narodi počakati konec druge vojne, da so dočakali nastanek domačega filma.

»Filmsko podjetje FDJ« je torej nastalo iz velike nujnosti po konkretni bazi, na kateri bi se lahko avtonomno razvila jugoslovanska kinematografija. Po enem letu, 16. julija (na

Prizor iz filma »Življenje je lepo« Bora Draškovića v katerem nastopata tudi Bata Živojinović in Dragan Nikolić (na sliki)

papirju), de facto pa že en dan prej, so nastale prve štiri jugoslovanske producentne hiše republiškega značaja. Rodila so se Jadran film v Zagrebu, Triglav film v Ljubljani, Avala film v Beogradu in Zvezda film, ki je še imela vsedržavni značaj. Zvezda film se je do 51. leta ukvarjala predvsem s koordinacijo koprodukcij medrepubliških hiš.

1947 je leto prvega jugoslovanskega filma, Avala film je predstavila Slavica, režiserja Vjekoslava Africa. Slavica je film na vojno temo, v katerem se prepleta romantično herojstvo neke skupnice prijateljev, ki v ribiškem naselju branijo novo grajeno ribiško barko. Slavica bo v spopadu z italijanskim okupatorjem umrla in tako za vedno zapisala svoje ime v bok ene izmed ladij jugoslovanske vojne mornarice. Ravno tako idilično vojno romanco predstavlja drugi jugoslovanski film živječe ovaj

narod (Ta narod bo živel) Nikole Popovića za Jadran film iz Zagreba. Vojna je odtujila dve zaljubljeni srca, Ivana in Jagoda, ki sta si izmislila iznajdljiv način vsakodnevnih stikov: Ivan podtika eksploziv nemškimi vojnimi vozilom in ob vsaki eksploziji Jagoda ve, da jo on pozdravlja. Jagoda se bo poslovila od življenja, ne da bi izdala partizane in Ivan bo še vedno pozdravljal njo, za katero ne ve, da je ni več. Za ta filma je Jugoslavija dobesedno ponorela. Kljub težavam, ki si jih lahko predstavljamo, sta oba postala pravi uspešnici in ostajata še danes v srcu vsakega Jugoslavana, tako kot je Na svoji zemlji (1948) del vsakega Slovenca.

Čeprav je bila kvaliteta teh igranih filmov nekoliko slaba — struktura filmske industrije ni bila še dovolj dobro pripravljena na igrane filme — so obratno prvi risani filmi dosegli neverjeten uspeh doma in v tujini. Nastala je »zagrebška šola« in Dušan Vukotić se je prvi oddaljil od tako imenovanega »Disney style« z risanko Kako se je rodil Kiko (1951). Točno deset let kasneje je Vukotić poletel v ZDA, da bi dvignil Oskara.

Za igrane filme je bil proces uveljavljanja nekoliko drugačen in bolj počasen. Šele v šestdesetih letih se je jugoslovanski film povzpela na evropsko raven in dobili smo nekaj izrednih filmov, ter odkrili kopico obetajocih avtorjev: Mimica, Žilnik, Hadžić, Hladnik, Pavlovič, Makavej. Te avtorje že lahko postavimo v razmerje s Puljskim festivalom, ki jih je večkrat podprlo, kdaj pa jih je zaradi splošnega nerazumevanja potisnilo v stran, tako da so v tujini odkrili vrednost njihovega dela in si je moral jugoslovanski filmski svet izpraševati vest s petletno zamudo. Tudi z novim valom jugoslovanskih filmskih avtorjev so v Pulju nastajali problemi, ki so jih kritiki morali reševati na tujem. Šele zadnja leta se je stanje ob samem festivalu nekoliko spremenilo.

EVA FORNAZARIČ

Miranda Caharija v novem slovenskem filmu Jožeta Pogačnika »Naš človek« (foto Viba)

PRIPISI I

Od napovedanih rekordnih 41 naslovov, se je prijavilo za letošnji 32. FIJF v Pulju le 29 filmov. K temu je menda, poleg objektivnih in tehničnih razlogov, botroval prav »efekt Kusturica« in njegova zlata palma v Cannesu. Marsikdo iz ožje konkurence se je tako zbal dejanske ali psihološke prednosti OČETA NA SLUŽBENEM POTOVANJU in je zato raje preložil svoje upe v uveljavitev na prihodnji festival.

Slovenija (Ljubljanska Viba film) je poslala v Pulj 5 filmov, od teh so bili 3 sprejeti v tekmovalni spored. Hrvatska (zagrebški Jadran film, Zagreb film, Croatia film, splitska Marjan film in Dalmacija film) šest naslovov, od teh polovico v uradni tekmovalni spored. Srbija (Unionfilm, Avala pro film, Artfilm 80, Avala film, Centar film in Film danas iz Beograda, Neoplanta iz Novega Sada) je prijavila celo 10 filmov in kar polovico od teh tekmuje za arene in druge nagrade festivala. Bosna in Hercegovina (Cinema Sarajevo in prav tako sarajevska TRZ Bosna) predstavlja tri dela, dve od teh v areni. Pokrajina Kosovo (Kosovo film iz Prištine) po lanski odsotnosti ima letos 2 filma, enega v tekmovalnem sporedu. Končno, Makedonija (Vardar film iz Skopja) sodeluje le z enim filmom v tekmovalnem sporedu.

PRIPISI II

Filme v uradnem tekmovalju sporeda za nagrade bodo predvajali v Dioklecijanovi (?) areni, na odprtem v večernih urah. Dopoldne pa se bo zvrstila v kinu Beograd informativna sekcija. Tiskovne konference, srečanja z avtorji in še druge kolateralne (spremljevalne) prireditve se bodo odvijale v Domu JNA.

PRIPISI III

32. Festival jugoslovanskega igranega filma se pričinja v znaku novosti. Predvsem glede sprememb na čelu tega edinstvenega praznika jugoslovanskega filma. Dosedanji direktor Martin Bizjak prepušča delovno organizacijo FIJF svoji dolgoletni in izkušeni sodelavki Gorki Ostojić-Cvajner.

Obnovila se je tudi skupščina festivala, ki upravlja in daje smernice vsakoletnemu pregledu YU filma. Predsednik tega širšega telesa, ki ga sestavljajo po tri predstavniki iz vsake republike, iz Kosova in mesta Pulja, je Rađivoj Cvetičanin. Slovenski člani pa Vladimir Kock, Drago Medved in Bojan Stih.

Letošnjo žirijo, kot se že nekaj let uveljavlja praksa, sestavljajo samo trije člani, tako da ni »ključev« ali prevelikih polemik in da prireditelji varčujejo. Filme bodo torej ocenjevali Puriša Djordjevič, znani režiser in scenarist Justa, režiser in pisatelj Šime Šimatovič ter črnogorski kritik in družbenopolitični delavec Sreten Asanović.

DAVORIN DEVETAK

Stran pripravili

EVA FORNAZARIČ,

IGOR PRINČIČ

in DAVORIN DEVETAK

TEKMOVALNI SPORED

- 20. julija: Rdeči in črni, režija Miroslav Mikuljan (Hrvatska)
Tudi to bo minilo, režija Nenad Dizdarević (BiH)
- 21. julija: Horvatova izvolitev, režija Edvard Galić (Hrvatska)
Naš človek, režija Jože Pogačnik (Slovenija)
- 22. julija: Konec vojne, režija Dragan Kresoja (Srbija)
Ovni in mamuti, režija Filip Robar (Slovenija)
- 23. julija: Ljubezenska pisma s premislekom, režija Zvonimir Perković (Hrvatska)
Življenje je lepo, režija Bora Drašković (Srbija)
- 24. julija: Dediščina, režija Matjaž Klopčič (Slovenija)
Tajvanska kanasta, režija Goran Marković (Srbija)
- 25. julija: Jagode v grlu, režija Srdjan Karanović (Srbija)
Proka, režija Isa Qosija (Kosovo)
- 26. julija: Lovljenje zraka, režija Zdravko Šotra (Srbija)
Vozel, režija Kiril Cenevski (Makedonija)
- 27. julija: Oče na službenem potovanju, režija Emir Kusturica (BiH), letošnja zlata palma v Cannesu

INFORMATIVNI SPORED

- 21. julija: Debeli in suhi, režija Svetislav Bata Prelić (Srbija)
Človek iz zemlje, režija Agim Sopi (Kosovo)
- 22. julija: Ni lahko z moškimi, režija Mihajlo Vukobratović (Srbija)
Šest dni v juniju, režija Dinko Tucaković (Srbija)
- 23. julija: Butnskala, režija Franci Slak (Slovenija)
Anticasanova, režija Vladimir Tadej (Hrvatska)
- 24. julija: Skrivnost starega podstrešja, režija Vladimir Tadej (Hrvatska)
Orkester neke mladosti, režija Sveta Pavlović (Srbija)
- 25. julija: Ada, režija Milutin Kosovac (BiH)
Od petka do petka, režija Antun Vrdoljak (Hrvatska)
- 26. julija: Una, režija Miloš Radivojević (Srbija)
Ljubezen, režija Rajko Ranfl (Slovenija)

Rade Šerbedžija in Sonja Savić protagonista filma »Una« režiserja Miloša Radivojevića

Tour de France: po včerajšnjih težkih poletapah

Hinault morda čez odločilno oviro

PAU — Hinault je že osvojil Tour de France. To je soglasna ugotovitev poznavalcev razmer na kolesarski dirki po Franciji po včerajšnjih poletapah, v katerih je francoski as skoraj v celoti ohranil prednost na skupni lestvici. Po mnenju večine je bil včerajšnji vzpon na Col d'Aubisque v prvi poletapi zadnja prilžnost Hinaultovih nasprotnikov, da Bretonca izrinejo s čela lestvice. Ireo Stephen Roche se je res podal v pobeg in osvojil poletapo, toda njegova prednost 1'30" je za Hinaulta le praska, Američan Lemond, ki je drugi na lestvici, pa se je prav tako moral zadovoljiti s pičlimi 15" naskoka pred Hinaultom, ki je sicer njegov kapetan. V zvezi s tem treba omeniti pritožbo Lemondovega tabora.

Druga poletapa se je odvijala v znamenju pobjega Francoza Simona in Španca Pina. Kolesarja sta se »ujela« do take mere, da je Simon

»pustil« Pinu vse leteče cilje in gorsko nagrado, sam pa je osvojil šprint. Glavnina, v kateri so bili vsi najboljši kolesarji, je na cilj prispela z dobro minuto zamude.

VRSTNI RED 1. POLETAPA

1. Roche (Irsko), ki je 52 km dolgo progo od Saint Sauvera do d'Aubisque prevozil v 1.39'19" s povprečno hitrostjo 31 km na uro; 2. Kelly (Irsko) po 1'03"; 3. Wellens (Bel.) po 1'07"; 4. Herrera (Kol.) po 1'15"; 5. Anderson (Avstral.); 6. Delgado (Šp.); 7. Lemond (ZDA) vsi v Herteronem času; 8. Hinault (Fr.) po 1'30".

VRSTNI RED 2. POLETAPA

1. Simon (Fr.), ki je 83 km dolgo progo prevozil v 2.22'55" s povprečno hitrostjo 35 km na uro; 2. Pino (Šp.) isti čas; 3. Kelly (Irsko) po 1'07"; 4. Van der Poel (Niz.); 5. Roche (Irsko); 6. Lemond (ZDA); 7. Anderson (Avstral.); 8. Schepers (Bel.) vsi v Kellyjevem času.

SKUPNA LESTVICA

1. Hinault (Fr.) 95.31'19"; 2. Lemond (ZDA) po 2'10"; 3. Roche (Irsko) 3'30"; 4. Kelly (Irsko) 5'52"; 5. Anderson (Avstral.) 7'13"; 6. Delgado (Šp.) 8'03"; 7. Herrera (Kol.) 8'28"; 8. Parra (Kol.) 9'48"; 9. Chozas (Šp.) 11'05"; 10. Zoetemelk (Niz.) 11'53"; 11. Ruttimann (Švi.) 12'05"; 12. Millar (VB) 12'06"; 13. Winnen (Niz.) 12'34"; 14. Schepers (Bel.) 13'19"; 15. Bauer (Kan.) 13'36"; 38. Visentini 39'08"; 87. Festa 1.52'17"; 94. Fasolo 1.54'14"; 112. Perini 2 uri 3'31"; 114. Bontempi 2.08'14" (vsi It.).

Ženske včeraj počivale

PAU — Po počitku se bo danes nadaljeval tudi ženski »tour«. Na sporedu je ravniška, 84 km dolga etapa s prihodom v Bordeaux. Kot znano, ima Italijanka Maria Canins na skupni lestvici tako prednost, da njena končna zmaga ni več v dvomu.

Kljub slabim pogojem za trening

Poletovi kotalkarji žanjejo izreden uspeh

Polet je edino slovensko društvo na Tržaškem, ki goji kotalkanje. S tem športom se ukvarja že celo vrsto let in je doseglo res zavidljiv kvaliteten nivo, saj njegovi tekmovalci »množično« nastopajo na državnem prvenstvu, posegli pa so že tudi po prvih mestih v Evropi. V letošnji sezoni je uvrstitev na državno prvenstvo uspela kar devetim kotalkarjem. Petra Brleca, ki trenira mlade poletovce že petnajst let, smo prosili, da nam o tem uspehu kaj več pove.

»Na državno prvenstvo,« je dejal Brlec, »mora sedaj še Samo, vsi ostali so ga že zaključili. Na državnem prvenstvu pa je bilo kar devet tekmovalcev. To je zelo velik uspeh, še zlasti, ker je bila letošnja zima izredno slaba in so bili pogoji za trening izredno težki. Skozi vso zimo smo trenirali v majhni, s platnom pokriti dvorani, veliki kot košarkarsko igrišče. To pa je v primerjavi z normalno kotalkarsko ploščo štirikrat premalo: izgleda skoraj tako, da bi košarkaš treniral na ping-pong mizi. Zima je za gradim vremenom trajala tako dolgo, da smo šele maja prišli na zunanjo ploščo in takrat se je začel intenzivnejši trening. Zato je tako številno zastopstvo na državnem prvenstvu res izreden uspeh. Če bi bil trening čez vso zimsko sezono takšen kot smo ga programirali, bi lahko tudi rezultati na prvenstvu bili boljši.«

»Prihodnji teden bo v Riminiju državno prvenstvo, na katero gre Samo. Nekaj težav imamo glede na to, da je bilo treba programe za pokal Evrope prirediti glede na velikost plošče. Glede na to, da je kategorija v kateri nastopa Samo izredno kvalitetna in da sta dva tekmovalca iz Trsta (eden je Sandro Guerra, drugi pa naš Samo), bo zelo težko, ker bo najbrž predstavnik iz italijanskega kluba le imel določeno prednost pri sodnikih iz naše dežele, ki bodo tudi sodili na prvenstvu. Samo je sedaj tekmovalce, ki vsaj s tehnične plati prostega kotalkanja zna največ, in to ne samo v Italiji, ampak v Evropi. Na to prvenstvo gre s precej utrjenim skokom dvojnimi axlom, ki ga med mladince in tudi pri starejših malokdo izvaja na tem nivoju. Relativno je precej siguren tudi v enem trojnem skoku, trojnem dolupu, poizkusil pa bomo, da bi izvedel še trojni flip in pa trojni lutz. S programom, ki vsebuje tri trojne skoke pa bi lahko posegel po najvišjih mestih tudi v članski konkurenci. V programu smo imeli, da bi to utrdili do državnega prvenstva, vendar bo moralo zaradi dolge zime to utrjevanje nekaj časa še počakati.«

»Državnega prvenstva se je udeležilo devet kotalkarjev. To je za slovensko društvo izreden uspeh. Je sad načrtnega dela z mladino ali morda srečnega naključja ali dobre generacije?«

»Kotalkanje je šport, ki zahteva izredno veliko vztrajnost. Talent je eden od elementov, ki vodijo do hitrejšega uspeha, daleč pa je od tega, da bi bil garancija za uspeh. Garancija za uspeh je samo natančno, vestno in stalno delo. Tisti, ki so to zdržali, so tudi poželi določen uspeh.«

»Letos sta kar dva poletovca prdrla na evropsko raven...«

»Samo bo šel na evropsko prvenstvo v kategoriji juniorjev, pred nekaj dnevi pa je odšel na evropsko prvenstvo kot član italijanske reprezentance, ki jo sestavljajo trije kotalkarji, Damjan Kosmač. Lahko ocenimo kot izreden uspeh, da se je za Samom, v razdobju enega leta, še en tekmovalce uvrstil v najvišji vrh italijanskega kotalkarstva.«

nja. Vemo pa, da italijansko kotalkarstvo kotira zelo visoko in pobira skoraj vse medalje na evropskih prvenstvih.«

»Kakšni so stiki z ostalimi sorodnimi društvi v Trstu?«

»Lahko rečem, da so ti odnosi zelo korektni, z nekaterimi celo prijateljski. Prvi trenutek je italijanski kotalkarski ambience z velikim presenečenjem sprejel društvo, v katerem so otroci, ki tekmujejo na italijanskih tekmah, med seboj pa govorijo slovensko. Ko so se na nas privadili, so nekateri naši tekmovalci s svojo spontanostjo uspeli pridobiti tudi med italijanskimi tekmovalci in občinstvom dovolj simpatije, kar se pozna tudi na tekmovanjih, ko marsikdaj Italijani in ne naši vpijejo »Samo, Samo«, saj je naših navijačev na tekmah po Italiji zelo malo.«

»Ali veljajo ti dobri odnosi tudi za italijanske sodnike in tisk?«

»Do sebe moramo biti toliko pošteni in priznati, da je sodniku domač človek bolj pri srcu. Ne morem reči, da vsi italijanski sodniki navija za druge, najdejo se pa tudi taki. Čim višje je tekmovalca, tem manj je to prisotno. Kar pa se tiče italijanskega tiska v Trstu, lahko rečemo, da Piccolo zadnje čase piše tudi o naših rezultatih, čeprav ne veliko. Tudi odnos tega časopisa do uspehov Slovencev se je nekoliko spremenil.«

»V začetku ste omenili težave s ploščo. So pogoji za trening pri Poletu bistveno različni od pogojev pri ostalih društvih?«

»Niti približno nimamo takih pogojev kot tisti klubi, s katerimi se srečujemo na državnih prvenstvih. Samo v Trstu imajo trije klubi pokrite prostore normalnih dimenzij, poleg teh pa jih nekaj še trenira v športni palači. To pomeni, če vzamemo kot primer letošnjo zimo, pet mesecev dobrega treninga več. Že to, da smo prišli do te plošče normalne velikosti (25x50 m) je velik uspeh, vendar jo je zob časa že načel in je nujno potrebna popravila. Za poletno delo je plošča idealna, če pa hočemo dobro in intenzivno delati in pričakujemo nadaljnje rezultate, bi pa morali razmisliti o večjem pokritem prostoru.«

»Ali to pomeni, da bi lahko z boljšimi pogoji dosegli še večje rezultate?«

»Prepričan sem, da bi lahko številno dobrih tekmovalcev bilo večje, saj je ravno zaradi teh neurejenih zimskih treningov že nekaj dobrih otrok opustilo kotalkanje.«

»Kako pa pri Poletu skrbite za nove moči?«

»Enkrat ali dvakrat letno priredimo začetniške tečaje za vse, ki bi se radi naučili kotalkati. Nekateri otroci ki opravijo preizkus znanja in ki niso prestari, imajo možnost, da se včlanijo v društvo. Sklenili smo, da morajo to biti predšolski otroci ali v skrajnem primeru taki, ki obiskujejo prvi razred osnovne šole. Dve skupini teh otrok vadita mladi trenerki, ki sta zrasli iz naših vrst, vsak teden pa se nekaj časa z njimi ukvarjam tudi sam.«

»Kako je z najboljšo skupino kotalkarjev?«

»Za to skupino stalno skrbim, jo treniram in sestavljam tekmovalne programe. Nekoč smo bili pri Poletu znani zaradi zelo dobrih tekmovalnih parov, v letošnjem letu sta Pavatova in Samo Kokorovec zelo lepo nastopila, prav tako tudi Prelčeva in Mitja Kokorovec. Žal pa letos nista nastopila Mauro Renar in Nicoletta Sosič, ki sta že precej dosegla in bi z intenzivnim delom posegla v sam vrh. Žal se je Mauro v nesreči z motorjem poškodoval in tako par ni mogel nastopiti. Prepričan sem, da so to tekmovalci, iz katerih se da še veliko iztisniti, potrebno pa je veliko dela.« (Devan Cesar)

Predstavili program NK Koper

KOPER — Na včerajšnji tiskovni konferenci je vodstvo novega jugoslovenskega nogometnega drugoligaša Kopa predstavilo program dela in priprav za prvi nastop v drugi zvezni ligi - zahod. Član predsedstva Aldo Knafelc je obvestil o naporih nogometnih amaterskih delavcev v sedanjem času ter jasno povedal, da NK Koper nobenemu igralcu, ki je podpisal za Koper, za to ni plačal niti dinarja, pač pa se je klub obvezal, da bo igralcem uredil službo in jim pomagal rešiti stanovanjski problem. Posebej pa je poudaril, da ima Koper vso podporo družbeno-političnih organizacij obalno - kraške regije, in da bo že v bližnji bodočnosti sklican poseben sestanek predstavnikov vodilnih organizacij združenega dela, kjer se bodo med drugim pogovorili o načinu finansiranja »Kopa v drugi zvezni ligi.«

»Prvi cilj,« je povedal trener Perpić, »je seveda obstanek v 2. ligi, toda obenem se bomo potegovali za 8. mesto, ki še pelje neposredno v 2. ligo.«

(J. Kreft)

Na svetovnem sabljaškem prvenstvu Italijanom včeraj ni šlo

Italijanom včeraj ni šlo

BARCELONA — Na svetovnem sabljaškem prvenstvu v Barceloni Italijanom včeraj ni šlo kot dan prej, ko so v moškem floretu osvojili zlato odličje: ženska ekipa v floretu (Vacaroni, Zalaffi, Sparaciaro, Traversa in Gandolfi je namreč osvojila le skromno peto mesto). Zlato odličje si je priborila Zahodna Nemčija pred Madžarsko in Sovjetsko zvezo. Sledijo Italija, Vzhodna Nemčija, Francija in Velika Britanija.

Še slabše se je Italijanom godilo v sablju, kjer so izpadli vsi razen Sandra Cuoma, česar niti največji pesimist ni pričakoval. Danes se bo Cuomo v prvem srečanju, v katerem velja neposredni izločilni sistem, pomeril z Madžarom Kernohanom.

Italija znova uspešna

PEKING — Na svoji kitajski turneji je italijanska košarkarska reprezentanca dosegla že svojo peto zmago. Tokrat je s 109:75 (66:40) premagala še vojaško selekcijo iz

Nankinga. Koše za Italijo so dosegli: Gracis 2, Lorenzon 2, Fantozzi 14, Della Valle 13, Fischetto 6, Ragazzi 3, Dell'Agnello 19, Minto 1, Tonut 17, Morandotti 6, Montecchi 5, Carera 2, Sbaragli 8, Ricci 11.

O prizivu Juventus

in Liverpoola 8. avgusta

BERN — Disciplinska komisija UEFA je sporočila, da bo o prizivu Juventus in Liverpoola po tragičnih dogodkih na bruseljskem stadionu razpravljala 8. avgusta.

Danes o Padovi in Tarantu

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze bo danes razpravljala o aferi v zvezi z nogometno tekmo med Tarantom in Padovo. Slednje obtožujejo, da je s pomočjo svojih članov »kupila« zmago v Tarantu, s čimer si je v zadnjem srečanju kola (16. junija) zagotovila obstanek v B ligi.

OD JUTRI DO NEDELJE

Bezbolski turnir Julialpine za dečke

Od jutri do nedelje bo na proseškem igrišču v prireditvi Julialpine že tradicionalni bezbolski turnir za dečke »Trofeo Città di Trieste«. Poleg domačega moštva se bodo turnirja udeležile ekipe Ježica iz Ljubljane, USAF iz Aviana (ameriško oporišče), Aran Group iz Parme, Cupramontana baseball in Goriziana carni iz Ronk. Otvoritev bo jutri ob 17.30, zatem bosta na vrsti prvi tekmi. Turnir se bo nadaljeval v soboto ob 9. uri, finalne tekme pa bodo v nedeljo zjutraj. Lani je turnir presenetljivo osvojila Ježica.

Julialpina, ki se je s svojo člansko ekipo odpovedala nastopom v najvišji ligi, potrjuje namen, da posveti vse svoje napore naraščanju.

Vilas brez težav

WASHINGTON — Na teniškem turnirju v Washingtonu je Argentinec Vilas gladko s 6:1, 6:3 v prvem kolu premagal Francoza Tulasneja.

Na 30. Skokovem atletske memorialu

Italija (B) pred Jugoslavijo

CELJE — Na tradicionalnem 30. Skokovem memorialu v atletiki so slavili italijanski atleti, ki so zmagali pred Jugoslavijo in Ciprom. Za Italijo je nastopila B ekipa. Prvi dan je bil najuspešnejši jugoslovanski metalec kopja Krđžalić s 83,62 m, memorialno disciplino na 100 m pa je dobil Italijan Grazioli s časom 10''68, medtem ko je bil jugoslovanski prvak Popović z 10''98 drugi, Italijan Moltrasio pa 3. z 10''99.

Po prvem dnevu je Jugoslavija vodila pred italijansko B ekipo in Ciprom, vendar ni uspela obdržati 1. mesta. Drugi dan so bili doseženi povprečni izidi, izmed Jugoslovancev pa se je najbolje izkazal Knapić.

REZULTATI DRUGEGA DNE

200 m: Knapić (Jug.) 21''35; 2. De Pasquale (It.) 21''56; 3. Caralamo (It.) 21''66; 800 m: Popović (Jug.) 1'49''55; 2. Pirou (Ciper) 1'50''2; 3.

Martelli (It.) 1'50''4; 3000 m: 1. Carenza (It.) 8'07''42; 2. Sekulić (Jug.) 8'07''94; 3. Bergamini (It.) 8'10''91; 400 m ovire: Rucll (It.) 51''47; 2. Kopitar (Jug.) 52''01; F. Rucll (It.) 52''15; 3000 m zapreke: 1. Lambruschini (It.) 8'42''96; 2. Bressolato (It.) 8'44''77; 3. Novak (Jug.) 8'58''95; 4x400 m: 1. Jugoslavija 3'11''23; 2. Italija 3'13''54; 3. Ciper 3'19''52; troskok: 1. Hadziandre (Ciper) 16,69 m; 2. Piapan (It.) 15,85 m; 3. Velimirović (Jug.) 15,79 m; palica: 1. Stecchi (It.) 5,10 m; 2. Andreini (It.) 5,00 m; 3. Šarčević (Jug.) 4,80 m; disk: 1. Roccabella 55,50 m; 2. Marčeta (Jug.) 54,68 m; 3. Tarabarić (Jug.) 53,74 m; kladivo: 1. Budai (It.) 68,40 m; 2. Gruletti (It.) 65,90 m; 3. Zučić (Jug.) 62,18 m.

KONČNI VRSTNI RED

1. Italija B 169; 2. Jugoslavija 159; 3. Ciper 73. (F. Božić)

Na poletnem košarkarskem turnirju San Lorenzo

V ekipah tudi jadrancovi in borovci

Na odprtem igrišču v Šklednju se v teh dneh odvija poletni košarkarski turnir San Lorenzo, ki se ga udeležujejo ekipe, priložnostno sestavljene iz najboljših tržaških košarkarjev, med katerimi je tudi več slovenskih, zlasti seveda Jadranovih.

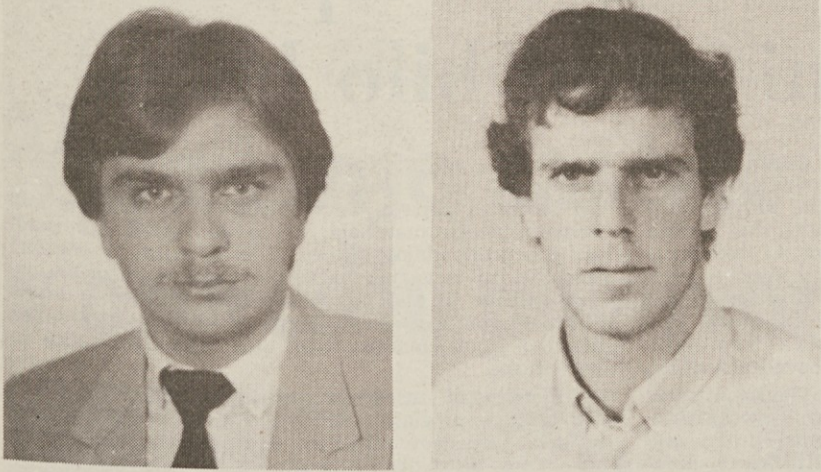
Po treh kolih (sinočnjih izidov do zaključka redakcije še nismo prejele) je v konkurenci šestih ekip v vodstvu nepremagana peterka CAD, za katero igra tudi Marko Ban, med najnevarnejšimi nasprotniki te ekipe pa je tudi Spaghetoteca Puff, ki je skoraj za polovico slovenska, saj zanj igrajo jadrancova Peter Žerjal in Robert Danec ter borovca David Pregarc in Bruno Kneipp, ob njiju še njun klubski tovariš Peretti. V moštvo Pizzeria Al je tudi Sandi Rauber, ki je med boljšimi strelci turnirja. Igra se po sistemu vsak proti vsakemu, superfinale med prvima uvrščenima na končni lestvici pa bo v ponedeljek.

V še nepremagani ekipi CAD je tudi Marko Ban (v sredini)

Obisk pri športnih organizacijah na Goriškem

Na Vrhu je rekreacija glavni pojem športnega udejstvovanja

Marjan Černic in Marjan Grillo, odgovorna za šport pri KD Danica Vrh

Vrhovcev se spomnimo samo, ko priredijo v marcu svoj športni mesec. Poročamo o rezultatih, postajah in še o marsičem drugem. Po navadi pa ne pogledamo v ozadje tega delovanja in ne govorimo o temeljnih teh uspehov. Reči je treba tudi, da na Vrhu prirejajo športni mesec v rekreacijske namene. Vsi se udeležijo tekmovanj. Ta manifestacija gre preko vseh političnih preričanj in nima za cilj športnih rezultatov. Kdor goji agonistiko se ne zmeji za zabavo in dobro počutje ljudi. Pogojen je od števil, od rezultatov, od programov in je skozi vrsto vedno politično pogojen. Na Vrhu se tega ni. Geslo, ki pravi, da je važnejše sodelovati in ne zmaga, je še vedno aktualno. Drugod pa je za misel še zdavnaj odšel v pa-

va vrsta predstavlja gornji del vasi, druga pa spodnji. Vsi prebivalci se lahko udeležijo tekmovanj in ni nobene diskriminacije. Tekmovanja se odvijajo v nogometu, odbojki, balinanju, tenisu, šahu, dami, briškoli, otroški telovadbi, teku v vrečah, v vlečenju vrvi, v igri med dvema ognjema in v namiznem tenisu. V konkurenci so bodisi moški kot ženske ekipe. Na otvoritveni dan je v programu nočni tek, manifestacija pa zaključijo s štafeto. Kot je razvidno, veliko število panog daje vsakemu možnost udeležbe po svojih močeh in okusih.

Kot sem že prej omenil, vsak tekmovalec predstavlja predel vasi, v kateri stanuje. Športni mesec je praktično turnir. Prvo mesto ali dobra uvrstitve v vsaki panogi dodeli eni ali drugi vrsti število točk. Zmaga, kdor zbere po mesecu tekmovalnj največ točk. Doljni Vrh je do sedaj vedno zmagal in si je tako zagotovil v trajno last prehodni pokal. Na športnem mesecu sodeluje veliko število ljudi in tudi navijačev je mnogo. Skratka vsa vas sodeluje pri tem. Značilno je to, da manifestacija ni politično pogojena. Tudi

Ena od panog na programu v športnem mesecu

Leta nazaj je imel Vrh dobre športnike, ki so se vedno udeleževali na tujem, ker doma ni bilo možnosti. Tudi športni odsek kulturnega društva Danica ni še deloval. Prva športna udejstvovanja segajo v začetek sedemdesetih let, ko so na Vrhu prirejali rallyje, piknike in pozneje še pohode. Poleg tega so tudi sodelovali na raznih turnirjih. Občasno so prirejali tudi vaške turnirje. Vendar je bilo vse preveč imje. Provizirano. Ker pa so bili uspehi spodbudni in ker je športna dejavnost privabljala veliko število ljudi, so v društvu leta 1978 prvič izvolili športnega referenta. Že v naslednjem letu so ustanovili športni odsek pri društvu, pod imenom katerega so tudi nastopali na turnirjih. Prvič so tudi nastopali v dresih.

V začetku osemdesetih let pa so si zamislili športni mesec, pri katerem naj bi sodelovala vsa vas. Prvi športni mesec so priredili leta 1982 in je popolnoma uspel. Do sedaj so ga priredili vsako leto. Izjema pa je bila storjena v lanskem letu, ko je vse napore posvetili dograditvi športnega centra.

Športni mesec prirejajo v marcu. Tekmovanje ima obliko dvoboja. Pr-

gostilne sodelujejo tako, da nudijo svoje prostore za tekmovanja v dami, šahu in briškoli.

Športni center na Vrhu je bil dograjen v zadnjih letih. Blizu kulturnega doma v gradnji, so si Vrhovci postavili cementno ploščo, na kateri se odvijajo tekmovanja. Poleg tega so uredili še nogometno igrišče. Za gradnjo so začeli proti koncu sedemdesetih let, z namenom, da bi zgradili kulturni dom. Ker pa so bili stroški preveliki in ker je bil šport vsem v veselje, so zraven uredili še športni center. Poleg že navedenih igrišč so uredili tudi dve balinarski stezi. Za vse te objekte so poskrbeli sami. Z udarniškim delom in samopriskom so dosegli svoje cilje. Pred leti je bila tudi otroška telovadba. Po petih letih pa so z vadbo prenehali, ker ni bilo več razpoložljivega časa s strani trenerjev.

Značilno za to društvo je tudi stalna zamenjava športnih referentov. Po prvem referentu, Lucjanu Černicu, je dolžnosti prevzel Avguštin Devetak. Lani pa so spet menjali in sedaj vodita športni odsek dva mlada fanta Marjan Grillo in Marjan Černic. Z njima smo pregledali kako mislijo v društvu nadaljevati s programom. Skupaj s prejšnjim referentom so si edini v tem, da je treba dokončati z urejevanjem športnih objektov. Ko bo vse končano, pa mislijo prirediti pravi športni praznik. Poleg tega bodo popestrili športni mesec. Spet bodo priredili nogometni mladinski memorial. Tudi vaški turnir v balinanju bo dobil večji pomen. Glede tega obstaja že balinarska ekipa, ki se tudi udeležuje tekmovanja. Tudi kulturni dom bo velike važnosti za vrhovsko skupnost. Poleg dvorane bodo tudi slatičnice s tuši in sejna dvorana. Igrišče bo v kratkem tudi razsvetljeno. Kar pa je pomembno, je tudi to, da si na tihem želijo uvesti v svojo dejavnost tudi roketni, kar je za goriške športne pojme hvalevredna zamisel.

MARKO JARC

Castelfranco si je tako prioril prvo mesto na končni lestvici pred Vincenzo, Jadran je bil tretji, Canella iz San Dona je pa četrta.

Trikokrat z Vicenzo

Že drugič zapored je torej Jadran startal z neugodnega položaja, saj je v »play-offu« z novo dvakrat gostoval in le enkrat igral doma.

Prvo gostovanje je v Vicenzi spremljalo več kot 250 navijačev iz Trsta. Jadran se je izredno dobro upiral v prvem polčasu, ko je zaostajal le za točko (39:40). V deseti minuti je bilo stanje še izenačeno (58:58), nato pa je moral zaradi petih osebnih napak iz igre Marko Ban in domačini so slavili 93:79.

V povratni tekmi so se naši krepko oddolžili. Junak večera je bil v tržaški športni palači, kjer se je zbralo 2.500 navijačev, Ivo Starc s 25 točkami. Jadran je zmagal zanesljivo, saj je že po prvem polčasu vodil z dvanajstimi točkami prednosti (44:32), končal pa s 15 (95:80).

Navdušenje je bilo na višku. Na tretjo odločilno tekmo v Vicenzo je odpotovalo kar tisoč tržaških navijačev. Tekma je bila skoraj povsem izenačena, čeprav je Jadran po polčasu vodil z dvema točkama prednosti. Razigral se je predvsem Vitez, ki je v 20 minutah dosegel 24 točk, ob koncu pa jih je zbral 42. V poslednjih minutah je bilo naravnost dramatično. Pod reporterskim stolom je predsednik Jadrana dr. Gantar spravil nekaj steklenic šampanjca, da dostojno praznuje napredovanje. Toda na žalost so steklenice ostale zamazane pod stolom. Finale so si zagotovili domačini z 80:78.

Medtem ko mi je v radijskem intervjuju Jože Splichal dejal, da zna biti šport tudi izredno krut, ko v nekaj sekundah izniči večmesečno delo in trud, se je Edi Kraus poslovil od ekipe, saj ga je pot vodila na službeno mesto v Afriko.

Toda prenapetosti v Vicenzi zgolj z zmago niso bili zadovoljni. Porezanih gum na avtomobilih s tržaško registrsko tablico niti policija ni šlela, toliko jih je bilo. Pobalini pa so pospremili avtomobuse z našimi navijači do avtoceste, kjer se je pričelo kamenjanje. Steklени drobci so ranih štiri potnike, ki so se morali zdraviti v bolnišnici.

Tehnične novosti

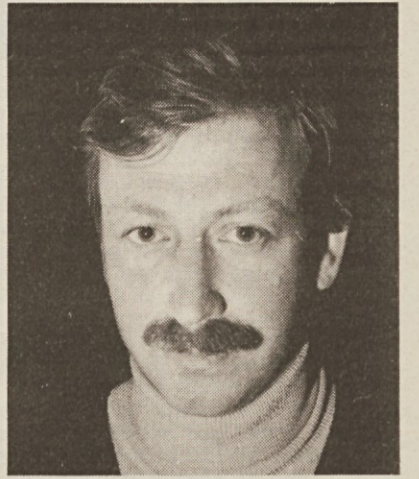
S porazom v Vicenzi se je tudi končalo obdobje Jožeta Splichala, ki je štirje sezone zapored vodil prvo Jadrano peterko. Odbor je bil v sporazumu z igralci mnenja, da je potrebna nova roka pri vodstvu ekipe. Izbira je padla na Andreja Zagarja, ki je tako sredi septembra pričel s treningi.

Začetek tekmovalne sezone 1983/84 nikakor ni bil navdušujoč. Že prvo domačo tekmo so namreč »plavali« izgubili z dokaj šibko bolonjsko peterko CEAM in to kar z enajstimi točkami razlike 77:88. Najboljši strellec tekme je bil Marko Ban s 35 točkami. Toda že v drugem kolu, na go-

SAŠA RUDOLF

7.

Z JADRANOM DO B LIGE

Jože Splihal je vodil Jadran štiri leta. Ekipo je iz D lige popeljal do C-1 lige, dvakrat pa do »play-offa« za B ligo. Poslovil se je po porazu v Vicenzi

stovanju v Pesaru, se je Jadran oddolžil in zmagal z 91:81, čeprav je po prvem polčasu izgubljal z devetimi točkami zaostanka. Obramba moža nikakor ni šla, zato se je Zagar odločil za cono, ki je bila morda manj spektakularna, vsekakor pa koristnejša. V tretjem kolu je naše čakal mestni derbi s Servolano. Kljub 21 točkam Borisa Viteza je bil to drugi zaporedni poraz pred domačim občinstvom, Jadran pa je na skupni lestvici zadržnil na skromno 12. mesto. Vse do sedmega kola, ko je Jadran doma izgubil z Bocnom, je kazalo, da naši pred domačo publiko sploh ne znajo zmagovati, saj so edine točke prinesli z gostovanj v Pesaru, Vidmu in Ravenni. V osmem kolu pa je šla po vodi tudi tradicijski zmag na tujem, ko je v San Bonifaciu sledil že peti poraz v osmih kolih. Jadran je bil na lestvici še dalje 12. s šestimi točkami zaostanka za vodečo dvojico Fiamma Bocen - Stefanel Treviso.

Prva domača zmaga je prišla šele v devetem kolu, ko je v tržaški športni palači gostoval Faraboli iz Fidenze. Prvič v novem prvenstvu sta se razigrala najboljša strelca Ban (40) in Vitez (32 točk). Toda s prepородom še dalje ni bilo nič, saj sta sledila poraza v Castelfranco in Forliju s Cavejo. Po enajstih kolih je bil Jadran šele na desetem mestu s prav tolikimi točkami, za vodečo dvojico Fiamma - Stefanel pa je zaostajal kar za polnih 8 točk.

Osem zaporednih zmag

Decembra se je končno pričela serija zmag. Najprej je Jadran doma odpravil Fulgor iz Forlija, nato Budrio, v Milanu Monkey's (Boris Vitez je na tej tekmi dal rekordnih 50 točk) in spet doma z Maltintijem iz Pistoie. S to tekmo se je končal prvi del prvenstva. Z osmimi zmagami in sedmimi porazi je bil Jadran sedmi na lestvici, vendar le z dvema točkama zaostanka za trojico Servolana, Castelfranco in Budrio, ki je delila četrto mesto.

poulični boji med delavstvom ter policijo in karabinjerji zaradi nameravane zapore ladjedelnic. Zaostriev tega problema in odnos, ki so ga do njega zavzele razne politične sile, sta na naslednjih upravnih volitvah korenito — čeprav začasno — spremenila politično ravnotežje. Veliko glasov so prejeli independentisti, zabeležen pa je bil plaz belih glasovnic.

Slovenska zamejska športna prireditve je končno dobila naziv »iger«. Zaradi serije tekmovalnih in organizacijskih uspehov je 26. novembra 1966 v klubu poslancev v Ljubljani Marko Rožman izjavil:

»ŠPORTNO ZDRUŽENJE BOR prejme Bloudkovo plaketo za organizacijo telesno-kulturnega življenja med slovensko mladino na Tržaškem.«

»Športno združenje Bor združuje že celo desetletje nekaj stotin naše zamejske mladine na Tržaškem in omogoča svojim članom aktivno udejstvovanje v atletiki, gimnastici, košarki, namiznem tenisu, odbojki in streljanju. Športno združenje Bor organizira že nekaj let slovenske športne igre, ki imajo iz leta v leto večji uspeh in vzbujuje vse večje zanimanje med slovenskim prebivalstvom na Tržaškem. Zlasti letošnje igre so odlično uspele in pomenile pomemben korak naprej pri razvoju telesne kulture med zamejskimi Slovenci v Italiji. Pri svojem delu je Združenje doseglo že vrsto lepih uspehov in dobrih rezultatov in prejelo pohvalo Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu.«

Društvi sta medtem nastali tudi v Bazovici, kjer so že mislili tudi na nogometno igrišče, in v Trebčah, kjer je Primorec delno popravil zaskrbljujoče stanje družbenega ravnovesja. Pri kriški Vesni so za leto 1967 obljubljali nastop na slovenskih športnih igrah.

O devetih športnih igrah se je začelo govoriti pri Boru takoj po koncu osmega športnega tedna, v javnosti pa na sestanku, ki je bil na »1. maju«

18. maja 1966. Udeležili so se ga predstavniki Sokola, Zarje, SPDT, Brega, Krasa, Škamperla, Opčin, Barkovelj, Cankarja in rojanskega Doma. V juniju so se že pojavili pravilniki za razne panoge, po letni vročini pa so sklenili, da je naziv tedna za doobra dva meseca trajajočo prireditve ne samo preskromen, temveč tudi žaljiv: 11. avgusta je bila objavljena vest, da se bo prireditve imenovala »Slovenske športne igre«.

Motoristi pred startom na 9. športnih igrah

BRUNO KRIŽMAN

ZVEZDE IN ZVEZDICE

26.

Novo obdobje za domači šport je beležilo serijo važnih dogodkov. V januarju 1966 je italijanska odbojgarska zveza podelila Borovemu trenerju in igralcu Uču Jurkiču odlikovanje »srebrna mreža«, 17. marca so v Nabrežini ustanovili športno društvo Sokol, julija so v Bazovici dobili novo odbojgarsko in košarkarsko igrišče. Šport je dobival v zamejstvu vedno večjo družbeno težo, kot dokazuje okrogla miza, ki jo je 16. maja organizirala SKGZ. Na njej so govorili o telesni vzgoji na šolah, o narodnostno mešanih društvih in o potrebi, da se ustanovi zveza športnih društev.

Športno leto je v Italiji zabeležilo dva dogodka, ki sta povsem različno presunila javnost. Konec januarja je pri Bremnu v Zahodni Nemčiji strmoglavilo potniško letalo, v katerem je bilo tudi več italijanskih plavalnih reprezentantov. Med žrtvami je bil tudi Tržačan Bruno Bianchi, tedaj državni prvak v 100 m prosto. Še hujši — iskreno povedano — pa je bil šok, ko je sredi julija na svetovnem nogometnem prvenstvu v Angliji Severna Koreja z 1:0 izločila Italijo iz nadaljnega tekmovanja. Reprezentanti so se v Italijo vrnili skoraj skrivaj in domov prišli v spremstvu policije. V Genovi, kjer je letalo pristalo, so jih pričakali z veliko zalogo paradižnikov.

V začetku oktobra so v Trstu več dni divjali

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številko 35.00 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101 603 45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir 1 st. viš 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob prozornih površih 20% IVA. 18% Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele - Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

18. julija 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubéis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Nekdanji teroristi vzgledni študentje Korak v prihodnost

TURIN — Corrado Alunni, Luca Nicolotti, Maria Rosaria Rappoli in Salvatore De Carlo: še do včeraj »voditelji« in »vojaki« oborožene stranke — danes, po obsodbi na doživljenjsko ječo, »vzgledni študentje« (kot zaporniki) turinske fakultete za politične vede. Nekdanji neustrašni protagonisti »svinčenih let«, obsojenci, ker so trmasto vztrajali pri svojem in se niso, kot toliko drugih, tik pred razsodbo, skesali in pričeli sodelovati s sodstvom, danes polagajo izpite z najvišjo oceno »30 s pohvalo«. Z njimi se ukvarja posebna vseučiliška komisija, ki jo vodi dekan fakultete Gian Mario Bravo.

Brigatisti so se za študij na univerzi odločili pred dvema letoma, ko je 31-letni Luca Nicolotti, obsojenec na doživljenjsko ječo, na ta stres reagiral tako, da je zaprosil za vpis. Nicolotti je kot vrtnjenec rdečih brigad deloval v Fiat Mirafiori. Njegovemu vzgledu so sledili Rappoli, bivša zaročenka Patrizia Pecija, De Carlo, »vojak« turinskega voda Mara Cagol, in Alunni, milanski skrajno levičarski terorist.

Študentje med zaporniki niso nobena novost, novost je omenjena četverica, ki sodijo med »neuklonljive« in je zaprta v najbolj varnih zaporih. Če so hoteli postati univerzitetni študentje, se je zanje morala zavzeti univerza. Tako je nastala osemčlanska komisija univerzitetnih profesorjev, ki dostavlja zapornikom-dijakom šolske knjige, jih seznanja z učnim programom, seminarji in podobnim. Ispite polagajo v zaporu. Guido Neppi Modona, profesor kazenskega prava, publicist in strokovnjak za prevarniško delovanje je izjavil: »Nismo jih mogli zavrniti. Tisti, ki so včeraj napadali ustanove, so ostali »neuklonljivi«, toda pomembno je, da so vzpostavili pogovor in da se s to družbo soočajo.« Tajnica komisije Mariangela Marengo navaja potrebo zapornikov-dijakov po človeškem stiku.

Med samim izpitom in tudi v zasebnih pogovorih teče beseda izključno samo v študijskih programih. Pogovori o prevarniškem delovanju ali o izjemnih zakonskih ukrepih so izključeni. Profesorji skušajo ustreči njihovim željam, toda ne zaradi njihovega terorističnega delovanja.

V preteklosti so med vzroke političnega terorizma pogosto prištevali pomanjkanje kulture in političnega znanja. Ali bodo spoznanja, ki jih bodo pridobili v zaporu, pomagala k ugotovitvi njihove zmotnosti?

Primerjave med leti, ko so nekateri bili še dijaki, in sedanjim njihovim razmišljanjem v zaporu, so pokazale, da so se zelo spremenili na boljše. Prav gotovo je bil s tem storjen korak v prihodnost.

Kako v Sovjetski zvezi sleparijo državo Planske naloge so izpolnili v trgovini pa ni bilo blaga

MOSKVA — Na vprašanje nekega časnika, kdo zavaja državo, je sodnik vrhovnega sodišča Sovjetske zveze Aleksander Filatov odgovoril takole: »Knjigovodje in direktorji, včasih pa so v to vmešana tudi »stelesa na vrhu«, ki pogledajo skozi prste tistim, ki oškodujejo državo.« To izjavo so objavile Izvestije v zvezi s pogovorom na temo, kdo potvarja poročila o uresničevanju planskih obveznosti v gospodarstvu. Gre za precej razširjen pojav v sovjetski praksi in so zato o njem govorili na nedavnem zasedanju kolegija vrhovnega sodišča.

Dejansko sovjetski kazenski zakonik tovrstno varanje države obravnava le kot prekršek in dopušča možnost olajševalnih okoliščin. Take primere obravnavajo kot »dopisovanje«, ne pa kot potvarjanje poslovnih obratov in doseženih uspehov. Izpolnjevanje planskih nalog je v SZ vedno bilo temeljno merilo tako za ocenjevanje poindencev kot delovnih skupnosti, dežel, oblasti in republik. Na tej podlagi so dodeljevali visoka priznanja, odlikovanja, prehodne zastavice, uradna imenovanja, omogočali napredovanja in izboljšanje položajev.

Od tega, če je neka regija izpolnila ali potvorila letošnji ali petletni načrt, od tega je bil odvisen položaj cele politične strukture. V tem se tudi sedaj nič ni spremenilo, ampak se samo zaostrije njihovo odgovornost. Sodišče priznava več pravic kot doslej, da razkrivajo takšne pojave, ki jih je lokalna oblast zaradi svojih ozkih koristi prikrivala.

Tako se je dogodilo, da je direktor nekega podjetja tri leta potvarjal poročila. Proizvodno je »povečal« za pol milijona rubljev, kar je zaposlenim v tem podjetju

navrglo nagrado v višini 87 tisoč rubljev. Ko so prišli pregledniki, jim je postalo jasno, da je bilo to povečanje samo na papirju. Že na dvorišču so našli cel kup neizkoriščenega materiala, ki so ga ocenili kot »nadplansko proizvodnjo« strojev. Takšni pojavi v nekateri območjih so ustvarjali naravnost komične razmere, posebno kadar je bilo potrebno občane oskrbeti s hrano ali z drugimi potrebnimi predmeti. Proizvajalci so se hvalili z izpolnjenim načrtom, toda trgovinske police so bile prazne.

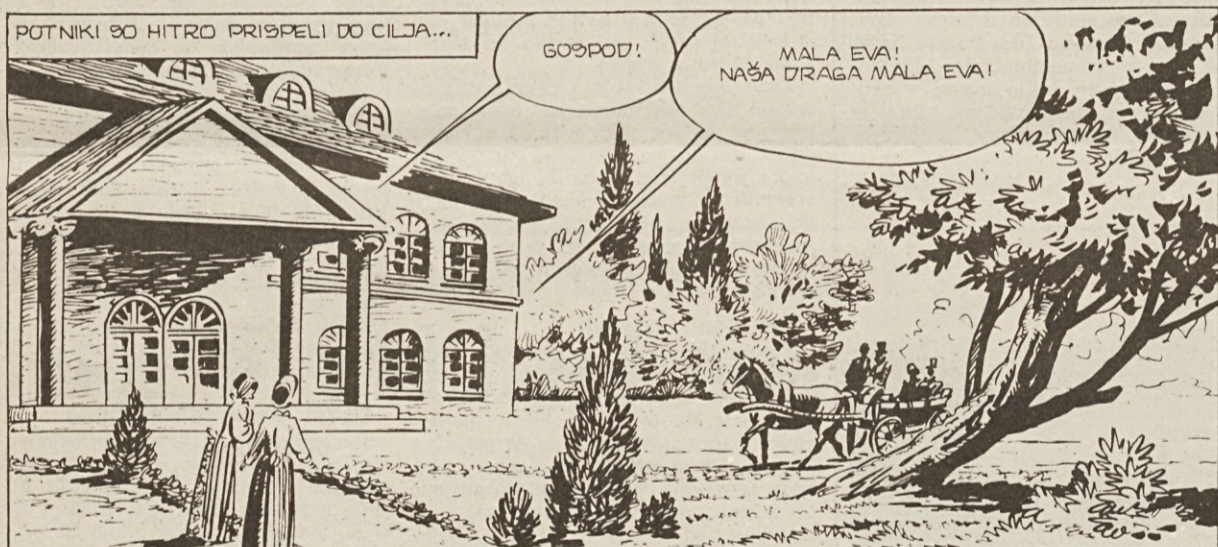
Upoštevaajoč zasedanje vrhovnega sodišča bodo takšne primere proglašali za »protidržavno prakso«. Poslej bodo od poslancev zahtevali, da zagotovijo spoštovanje zakonitosti na svojem območju in da odkrivajo takšne pojave. Odpravili so tudi dilemo, če so za takšne primere odgovorni samo direktorji, ali pa tudi delavci, ki so zaradi potvarjanja prejeli nezasluzene rublje. Obstaja tudi možnost, da jim sodišče naroči, naj v primernem roku vrnejo nezasluzeni denar, vendar pa bodo pri tem z razumevanjem gledali tudi na tiste, ki niso znali potvarjati.

Morda bodo glavne akterje v potvarjanju poročil o doseženih načrtih proglašali ali za hvalisavce ali za kriminalce. Obstajajo namreč primeri, ko zastavljenih ciljev ne dosežejo zaradi subjektivnih slabosti zaradi lenobe delovnega kolektiva, zaradi neradne dobave surovin ali tudi zaradi drugih zunanjih razlogov. Tudi v vseh takšnih primerih je direktor ponaredil poročilo, ker se je s tem hotel izogniti kaznovanju svojih nedolžnih delavcev.

Harriet Beecher Stowe

18.

Koča strica Toma

Sličica iz kitajskega vsakdana Zakaj dijaki zapuščajo šolo

PEKING — V tem času ni težko naleteti na dijake, ki se podnevi učijo v pekiških ljudskih vrtovih, zvečer pa bulijo v knjige, izkoriščajo javno razsvetljavo v manj prometnih ulicah. Njihova pojava opozarja, da se šolsko leto bliža koncu, po drugi strani pa zbuja spoštovanje pri tujcih, ki naletijo nanje, saj gre za mlade ljudi, ki živijo v skromnih razmerah in ki se prav zato morajo toliko bolj potruditi, da dosežejo v šoli uspeh.

Vendar niso vsi dovolj vztrajni, da bi zdržali do konca. Prav v teh dneh se je izvedelo, da so mnogi dijaki višjih razredov srednjih šol zapustili med šolskim letom študij in poprijeli za delo, kjerkoli so našli možnost zaposlitve. Ta pojav je bil posebno občuten v Sangaaju, tako da so o njem zaskrbljenostjo pisali tudi časopisi.

Okrog 85 od sto šolarjev, ki so vrgli puško v koruzo, je starih nad 16 let. Nekateri so se odločili za delo, ker so v šoli imeli slab uspeh, drugi

pa zato, ker so zgubili motivacijo do učenja, ki naj bi jih po diplomii privedlo do višje življenjske ravni. Po pisanju tukajšnjih časopisov so v številnih primerih dijaki zapustili šolske klopi na željo staršev. Zlasti na podeželju je namreč še dokaj razširjena miselnost, češ da otroci v šoli zgublajo čas, ki bi ga s pridom lahko izkoristili z delom na polju ali pri živini.

K vsem tem vzrokom za ta nenavadni pojav zapuščanja šole pa je treba dodati še enega, ki je bržčas odločilen: kitajske šolske oblasti so namreč napovedale, da bo kmalu postalo obveznih 9 let šole, kar bo sedanje srednješolske diplome znatno razvrednotilo. Vendar vse kaže, da so imeli tisti srednješolci, ki so na študijski poti omagali že v tem šolskem letu, pretirano silo. Omenjeno šolsko reformo bi morali izvesti v večjih mestih do leta 1990, v manjših do leta 1995, na podeželju pa — ko bo mogoče.

Samo v Rimu so oklali 5.600 oseb Klateški psi v Italiji

RIM — Vsako poletje se v Italiji poveča število klateških psov in to ne po zaslugi sezonske rodnosti temveč iz enostavnega razloga, ker gospodarji prepustijo svoje štirinožne prijatelje cesti, da bi se izognili neveščostim, ko odpušajo na dopust. Ko postane klatež se najboljši človekov prijatelj prelevi v nevarno žival, v kateri se postopoma prebujajo nagoni divjine in zveri. Iz leta v leto tako raste število oseb, ki so jih oklali klateški psi. Samo v Rimu je lani »najboljši človekov prijatelj« ugriznil 5.600 oseb, kar znaša 15 primerov dnevno. To pa je seveda vezano na precejšnje socialne stroške. Povprečno stane družbo zaradi zdravljenja in izgubljenih delovnih dni »pošten« ugriz čedno vsoto od 600 do 800 tisoč lir.

Nič čudnega torej, da se je skupina poslancev najrazličnejših strank domenila in predlagala ustanovitev »pasjega anagrafa«. V bistvu bi s teto-viranjem psov lahko vsak trenutek ugotovili naslov gospodarja, saj bi ga vtisnil psi na kožo. Kdor ne bi poskrbel za tako registracijo, bi plačal globo 3 milijonov lir, kar ni od muh. Seveda pa bo treba na uresničitev te zamisli počakati še kako leto, saj zakonodajna kolesa v Italiji meljejo zelo počasi.

Po vsem sodeč pa bi se morali podvzati. Po podatkih sklada WWF in ministrstva za kmetijstvo je bilo v Italiji leta 1981 kar 710.403 psov brez gospodarja; od teh 220.140 klateških in 79.112 »podivjanih«. Prav slednji povzročajo največ škode tako gozdnim in poljskim živalim, po zgledu volkov se že zbirajo v trope, znanstveniki pa navajajo, da je že prišlo do parenja z volkovi. Če k tem podatkom dodamo, da niso zaobjeli vsega državnega ozemlja in da so stari štiri leta, si lahko le zamisljamo kako so se pomnožile vrste klateških psov, da bi bil skrajni čas prevzeti ustrezne pobyde, preden bo prepozno.

Onesnaževanje traja že 200 let

PARIZ — Človek je pričel onesnaževati ozračje pred dvema stoletjema z začetkom industrijske revolucije. To je ugotovila francosko - sovjetsko - ameriška znanstvena ekipa v laboratoriju za geofiziko in poledenitve v Grenoblu. Znanstveniki so proučevali kar tri tone ledenih sond, ki so jih Sovjeti zvrtili do globine 2.083 v ledu pri njihovi antarktični postaji Vostok. Ugotovili so klimatske spremembe v zadnjih 150 letih, večje ognjeniške izbruhe in, kot rečeno, prvo onesnaževanje ozračja pred 200 leti.